

Voor een stad die bloeit

Verkiezingsprogramma van het CDA Den Haag 2018–2022

Inhoud

Voor een stad die bloeit.....	4
Economie en werk.....	7
Nieuwe banen.....	7
MKB.....	8
Internationale aantrekkingskracht.....	9
Toerisme.....	10
Haven van Scheveningen	11
Mobiliteit.....	12
Auto.....	12
Openbaar Vervoer	13
Fiets.....	14
Vervoer over de Haagse grachten.....	14
Digitale bereikbaarheid en alternatieve vormen van vervoer.....	15
Wonen, bouwen, duurzaamheid en openbare ruimte	16
Wonen.....	16
Bouwen.....	17
Duurzaamheid.....	18
Openbare ruimte	19
Sport en verenigingsleven.....	20
Sport en gezondheid.....	20
Sport en de buurt.....	20
Sportverenigingen, vrijwilligers en regelgeving	21
Maatschappelijke rol van sport.....	22
Topsport	22
Sport en bereikbaarheid	23
Aantrekkelijkheid en diversiteit.....	24
Kunst en cultuur.....	24
Popmuziek en popconcerten.....	25
Cultureel erfgoed.....	25

Samenleven in diversiteit.....	26
Nieuwkomers.....	27
Expats	27
Veiligheid.....	28
Straatbeschaving door betrokkenheid	28
Criminaliteitsbestrijding	29
Georganiseerde criminaliteit en ondermijning	29
Aanpak discriminatie, racisme, eerwraak en huiselijk geweld	30
Regels handhaven tegen drugs- en alcoholmisbruik.....	31
Tijdelijk of structureel verwarde personen	31
Scherp en toekomstgericht beleid voor verslaafden, dak- en thuislozen en prostitutie.....	32
Radicalisering	32
Jeugd en onderwijs	34
Jongeren en jeugdzorg.....	34
Opvoeden als solide basis.....	35
Onderwijs biedt perspectief.....	35
Studeren en student zijn	36
Zorg.....	38
Zorg en Welzijn.....	38
De menselijke maat centraal	40
Ouderen	40
Mantelzorg	41
Bijstand en armoedebestrijding	42
Werk en bijstand	42
Armoede	43
Participeren.....	44
Bestuur, financiën en de gemeentelijke organisatie	45
Colofon en dankwoord.....	47

Voor een stad die bloeit

Den Haag is een prachtige bloeiende stad.

De stad ligt er mooi bij. Van het Gevers Deynootplein in Scheveningen tot het Heeswijkplein in Moerwijk zijn straten en pleinen opgeknapt. Veel nieuwe fietspaden zijn aangelegd en Den Haag heeft een prachtige parkeergarage onder het Toernooiveld erbij gekregen. In de haven van Scheveningen is een nationaal trainingscentrum voor zeezeilen gebouwd. In het Zuiderpark, op de plek van het oude Zuiderparkstadion van ADO Den Haag is een prachtige Sportcampus verrezen, uniek in Nederland.

Veel plekken in Den Haag zijn in de authentieke staat teruggebracht of juist vernieuwd omdat ze aan vervanging toe waren. Zo is aan de Veenkade door een initiatief van het CDA de gracht weer in oude glorie hersteld, nadat deze jarenlang gedempt was. Op een moderne manier, met een volautomatische autoberging eronder.

In het centrum van Den Haag, naast het stadhuis wordt een nieuw cultuurcentrum gebouwd, waar de Haagse kunst, cultuur en het Koninklijk Conservatorium samenkomen. Dit is een verrijkende toevoeging aan het hart van onze stad. Het is een beslissing waar het CDA altijd voorstander van geweest is. Voor deze grote beslissingen is moed nodig, geen angst voor politiek verlies op korte termijn. Grote beslissingen en ideeën zijn in Den Haag vaak onderwerp van politieke- en maatschappelijke discussies geweest, zoals de tramtunnel en het Haagse Stadhuis. Deze discussies hebben we overwonnen en tegenwoordig zijn het Haagse iconen.

Den Haag telde in 1960 ongeveer 600.000 inwoners. Na een jarenlange leegloop in de jaren '80 en '90, vinden steeds meer mensen de weg naar onze stad weer. Met 530.000 inwoners, bieden wij steeds meer een stad waar mensen zich fijn voelen, ongeacht je achtergrond. Waar mensen kunnen werken, studeren, zich ontwikkelen. Waar mensen een fijn thuis kunnen vinden, en een gezin kunnen starten. En een stad waar genoeg te beleven is. Den Haag bloeit. Een stad waar mensen tot bloei komen.

Wat jarenlang als ambitie werd verwoord, is de afgelopen tijd gerealiseerd. Een lang gekoesterde wens is realiteit, Den Haag, met Scheveningen Haven, is onderdeel van de wereldwijde Volvo Ocean Race. Met de pitstop van de race in 2015 en niets minder dan de finish in 2018 hebben we het waargemaakt. Dit betekent internationale aandacht voor de stad, een goede impuls voor het toerisme en de vestiging van nieuwe bedrijven in Den Haag.

Wereldwijd is Den Haag zichtbaar als *Mondriaanstad* op de zeilen van een van de deelnemende zeilboten. En samen met de collectieve inspanningen van Haagse MKB bedrijven die hun winkels en bedrijven in Mondriaan hulden. Een betere stadspromotie is ondenkbaar.

Naast onze Haagse pop tradities zoals Parkpop, is het aantal nieuwe evenementen en mooie festivals toegenomen. Grote acts als Bruce Springsteen tonen interesse om vaker naar Den Haag te komen. Belangrijke themajaren vieren we groots, zoals het succesvolle Mondriaanjaar en dit jaar vieren we het 200 jarig bestaan van Badplaats Scheveningen. In Den Haag valt veel te beleven.

Nieuwe universiteiten zoals Leiden en Delft zorgen met hun Haagse faculteiten voor duizenden nieuwe studenten. Dat is goed voor de bestaande onderwijsinstituten, maar ook voor de vele bedrijven die op zoek zijn naar jonge talenten. Haagse jongeren moeten in Den Haag na hun studie een baan kunnen vinden.

“Je hoort het mensen zeggen. Je ziet het en je voelt het. Er is iets goeds gaande in Den Haag”.

Ook op sociaal vlak bloeit Den Haag. Het aantal Buurthuizen van de Toekomst, waar wijkbewoners en vrijwilligers op het terrein van sport, welzijn en vrijwilligerswerk meer zeggenschap hebben gekregen, blijft stijgen. Sport is als vrijetijdsinvulling en het daarbij behorende verenigingsleven van enorm belang voor het samen leven in Den Haag. Daarom investeert het CDA de komende jaren daar ook fors in. Het ontstaan van een bewonersinitiatief in Loosduinen, Villa Ockenburg, is het bewijs dat bewoners tot veel in staat zijn, als ze de ruimte van de gemeente krijgen.

Het aantal vrijwilligers is de afgelopen jaren enorm gestegen. Alleen al de 400 vrijwillige city hosts die voor het WK Hockey in 2014 zijn geworven, hebben een permanente functie gekregen om bezoekers wegwijs te maken in onze bezienswaardigheden en winkelstraten. Er zijn enorm veel gemotiveerde vrijwilligers die graag hun enthousiasme voor Den Haag inzetten.

We hebben de beste ouderenzorg in Nederland. Dankzij de belofte die het CDA bij de vorige verkiezingen heeft gedaan, zijn alle rijksbezuinigingen teruggedraaid en is alle zorg voortgezet. Daardoor heeft iedereen in Den Haag de zorg gekregen die nodig is.

We willen verder werken aan een bloeiend Den Haag. Daar zijn inkomsten voor nodig zodat we de investeringen die Den Haag nodig heeft kunnen realiseren.

Meer mensen moeten werken. Hiervoor moet er meer werkgelegenheid komen in Den Haag en mensen moeten gemotiveerd zijn aan de slag te gaan. Teveel mensen zijn nu afhankelijk van de bijstand. Dit is geen houdbare situatie. Het is zelfs een bedreiging voor de bloei die we als stad meemaken.

Grote groepen verdienen meer aandacht, bijvoorbeeld de lagere en middeninkomens die buiten de boot vallen. De zogenaamde “werkende armen”. Voor deze groepen wil het CDA ook meer gaan doen. Mensen die initiatief nemen moeten daarvoor meer beloond worden en niet dreigen allerlei regelingen en toeslagen te missen. Het mag niet lonender zijn in de bijstand te blijven dan het hebben van een betaalde baan.

Het is tijd voor een andere manier van kijken. Niet alleen redeneren vanuit aloude partijpolitieke speerpunten, maar vanuit de behoeften die er zijn. Pleidooien voor alleen maar meer sociale woningbouw of nog meer armoedebelid voor bijstandsgerechtigden lossen de echte problemen niet op. Het verblindt ons kijken. Er ontstaan dogma's. De ongebreidelde keuze heeft in sommige wijken ertoe geleid dat er 70% sociale woningbouw is, zoals in Moerwijk.

Het CDA werkt aan een bloeiend Den Haag.

Politiek moet bijdragen aan verbeteringen en oplossingen. Goede en werkbare ideeën moeten altijd voorop staan. Politieke partijen moeten luisteren naar inwoners. Politieke partijen moeten een afweging maken welke beslissing het grootste nut heeft voor zoveel mogelijk mensen in Den Haag. Politieke partijen moeten kijken naar wat haalbaar en reëel is, en de gemaakte beloftes waarmaken.

Concept Verkiezingsprogramma CDA Den Haag

Het CDA geeft met dit verkiezingsprogramma aan wat haar plannen zijn voor Den Haag en welke keuzes ze daarbij maakt. Duidelijk en concreet.

Dit programma is tot stand gekomen door vele gesprekken met mensen in de stad. Wij hopen dat u zich herkent in voorstellen die we doen. We horen graag van u!

Met vriendelijke groet,

Karsten Klein

Lijsttrekker CDA Den Haag

Economie en werk

Iedereen moet in Den Haag werk kunnen vinden. Het CDA vindt het zorgelijk dat op dit moment minder dan de helft van de Haagse beroepsbevolking inkomen heeft uit betaald werk. Meer dan 500 miljoen euro (ongeveer 25% van de totale begroting) gaat jaarlijks naar verschillende soorten uitkeringen. Jammer voor de stad, maar zeker ook voor deze groep inwoners die hierdoor maar vaak beperkt deel uitmaakt van de Haagse samenleving. Dit kan en moet dus anders.

Den Haag kan niet meer alleen leunen op de krimpende Rijksoverheid die ooit de banenmotor van Den Haag was. Steeds meer moet Den Haag het hebben van het internationale en interculturele karakter van de stad. Een internationale stad van vrede, recht maar ook van veiligheid.

Voor het CDA is het investeren in het duurzaam versterken van de Haagse economie en werkgelegenheid een absolute topprioriteit voor de komende vier jaar. Zodat er voor elke Hagenaar en Hagenees een baan is: jong, oud, hoog en laag opgeleid. Voor het CDA speelt het MKB hierin een onmisbare en cruciale rol en het CDA wil dan ook dat het MKB optimaal mee kan profiteren van ons internationale karakter. Het CDA wil inzetten op een innovatieve kenniseconomie met concurrerende sectoren, een sterke stedelijke economie met volop omzet- en groeimogelijkheden voor ondernemers en het aan het werk helpen van Hagenaars die moeilijk een baan kunnen vinden.

Al de inspanningen van de afgelopen vier jaar hebben er mede voor gezorgd dat de economie zich herstelt en dat het aantal banen in Den Haag weer groeit. Het is de verwachting dat na 2017 de Haagse economie weer op het niveau van voor de crisis in 2008 komt. Dit is vooral een compliment waard aan al die ondernemers in Den Haag. Het MKB blijft van cruciaal belang en kan ook de komende jaren op de steun van het CDA rekenen.

Nieuwe banen

Het CDA komt op voor de belangen van ondernemers en wil het ondernemen in de stad stimuleren. Volop inzetten op nieuwe banen is volgens het CDA dan ook nodig, omdat we zien dat de voortgaande digitalisering de administratieve banen op mbo-niveau steeds verder onder druk zetten en de concurrentie met andere steden voor het aantrekken van bedrijven en nieuwe vormen van werkgelegenheid onverminderd sterk zal blijven. Den Haag trekt mensen aan vanuit de rest van Nederland en de rest van de wereld. Het CDA wil deze mensen zo snel mogelijk aan het werk helpen en zorgen dat ze geen gebruik hoeven maken van de sociale voorzieningen. Daarom wil het CDA dat het aantal banen meegroeit met de groei van de Haagse beroepsbevolking.

1. Het CDA wil volop inzetten op het verbeteren in het vestigingsklimaat van Den Haag. Hiermee kunnen concurrerende, sterke en innovatieve clusters ontstaan en bestaande worden versterkt.
2. Het CDA investeert in het Haagse veiligheidscluster. Deze speelt een belangrijke rol in het creëren van nieuwe banen. In 2016 groeide het cluster in één jaar met 400 banen. Cybersecurity vormt met 12% werkgelegenheidsgroei de snelst groeiende deelsector in Den Haag.
3. The Hague Humanity Hub wordt verder ontwikkeld en wordt beter aangesloten op andere ontwikkelingen in de stad. Deze fysieke locatie (en tevens online platform) draagt bij aan onze ambitie om wereldwijd dé stad te worden waar gewerkt wordt aan innovaties in de humanitaire hulpverlening.

4. De beperkte aanwezigheid van onder andere de maakindustrie betekent dat er relatief weinig vacatures voor lager opgeleiden ontstaan. In sommige sectoren en voor specifieke beroepen (bijvoorbeeld ICT) bestaan daarentegen inmiddels al knelpunten op de Haagse arbeidsmarkt. Mismatch op de arbeidsmarkt en de functie die onderwijs hierin kan vervullen, heeft mede daarom de bijzondere aandacht van het CDA.
5. Startups en scale-ups hebben ruimte nodig om te groeien. Die ruimte is er nu onvoldoende. De Binckhorst en specifiek de Binckhaven is vanwege haar creatief-industrieel vestigingsklimaat geschikt voor dergelijke bedrijvigheid.
6. Het CDA wil start-ups en creatief talent stimuleren om met goede ideeën en plannen te komen om de Impact Economy verder te ontwikkelen. Daarom moeten er regelmatig regelingen, aanbestedingen of prijsvragen uit worden geschreven.
7. Den Haag is gebaat bij een divers aanbod van bedrijfslocaties, zowel groot als klein. Op sommige plekken in de stad, zoals Scheveningen Haven, kiezen we voor de ontwikkeling van bedrijven in plaats van woningen.
8. Het CDA vindt diversiteit een verrijking voor de Haagse economie en wil etnisch ondernemerschap in de stad ondersteunen, zodat iedereen aansluiting vindt op de infrastructuur rondom deze projecten en ondernemerskansen die deze projecten bieden.
9. Het CDA ziet kansen om meer werkgelegenheid in Den Haag te creëren in de interculturele sector en wil dat de gemeente bi-culturele jongeren stimuleert een kracht te maken van hun achtergrond.

MKB

Middelgrote en kleinere ondernemers en familiebedrijven zijn onmisbaar voor Den Haag. Zij zijn de motor van de Haagse economie en het cement van de lokale samenleving. Ook spelen zij een cruciale rol in de buurt bijvoorbeeld als sponsor van de sportvereniging of initiatiefnemer van de Sinterklaasintocht. Per vierkante km zijn er in Den Haag 34 winkels te vinden. Daarmee wordt een koploperspositie ingenomen. Het CDA wil dat deze bedrijven onze absolute prioriteit krijgen.

1. Er mogen geen kansen op bedrijvigheid worden gemist door te lange procedures. Het CDA wil dat onnodige regels worden afgeschaft, zoals er in de afgelopen periode bijna 500 regels zijn geschrapt. Wij willen een ONL-norm, waarbij voor elke nieuwe regel, twee bestaande regels geschrapt worden.
2. Het CDA wil het voor ondernemers makkelijker maken om vergunningen aan te vragen en er moet meer duidelijkheid komen hoe lang een aanvraag duurt. Ook moet er meer duidelijkheid komen over de tijdslijnen van het vergunningsverleningstraject en dienen aanvragen zo snel mogelijk afgehandeld te worden. Draagvlak in de buurt is voor het CDA cruciaal.
3. Het aantal panden met een economische bestemming moet zoveel mogelijk worden behouden en indien nodig uitgebreid.
4. Het CDA is voor het gebruik van leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheids panden om startende en kleine ondernemers te huisvesten. Dit kan onder andere door pop-up stores. Hierbij moet samen worden opgetrokken met banken en lokale vastgoedeigenaren.
5. Het CDA is trots op de bereikte resultaten met de Bedrijfsinvesteringszones waar ondernemers zelf bepalen hoe en waarmee hun winkelgebied of bedrijventerrein aantrekkelijker wordt gemaakt. Zij schrijven daarvoor een plan en betalen zelf mee aan de uitvoering. Het CDA is voor een blijvende ondersteuning van de 22 Bedrijfsinvesteringszones in Den Haag.

6. Een goede bereikbaarheid is goed voor de lokale economie en lokale ondernemers. Bij weg- of bouwwerkzaamheden dient de gemeente vooraf de belangen van de ondernemers actief mee te wegen en beter te communiceren over omleidingen en alternatieve routes.
7. Het CDA ziet ambulante handel zoals bijvoorbeeld op de Haagse Markt of op het strand als een integraal onderdeel van de economie met de bijbehorende lusten en lasten. Ambulante handel moet daarom niet meer onder de wethouder Stadsbeheer vallen, maar als volwaardige economisch cluster onder de verantwoordelijkheid van de wethouder Economische Zaken gebracht worden.
8. Den Haag heeft naast een mooi stadscentrum ook bijna 68 kleinere en grotere winkelgebieden door de stad heen. Dit zijn de 'winkelparels van Den Haag'. Het CDA vindt het belangrijk dat instanties als Den Haag Marketing oog hebben voor de branding van deze winkelgebieden en zich niet alleen richten op het centrum, bijvoorbeeld publiekstrekken als de Haagse markt.
9. Het CDA ondersteunt het idee om jaarlijks een verkiezing van de 'leukste winkelstraat' van Den Haag te organiseren.
10. Winkelen op de 'traditionele' manier moet toegankelijk en prettig blijven, door voldoende parkeermogelijkheden. De mede door het CDA geïntroduceerde pilots met een groen-gele zone (0,10 euro per uur parkeerkosten) verdienen navolging als een ondernemersvereniging dit wil. Daarnaast moet een dergelijke regeling ook van toepassing zijn op parkeerfaciliteiten rondom sportverenigingen en ontmoetingsplaatsen zoals kerken en andere gebedshuizen.
11. Het CDA juicht nieuwe horeca-initiatieven en horecaondernemingen in de stad toe. Het CDA vindt het hierbij wel belangrijk dat er niet een te eenzijdig aanbod ontstaat in onder andere winkelstraten. We zien steeds vaker dat ook niet-horecaondernemers horeca-activiteiten willen ontplooiën. Voor het CDA geldt hierbij het principe van gelijke monniken, gelijke kappen: ook zij dienen aan dezelfde wet- en regelgeving te voldoen. Handhaving is belangrijk.
12. Het CDA wil dat ondernemers in de aangewezen gebieden beter gebruik kunnen maken van de gegeven 24-uurs vergunningen. De geluidsnormen voor deze kernen zijn hier niet op aangepast, waardoor ondernemers snel een boete krijgen. Dit leidt ertoe dat horeca gelegenheden in deze uitgaanskernen vroeg sluiten. Een dynamisch, divers en uitdagend Haags uitgaansklimaat stagneert hierdoor. Het CDA wil een inventarisatie van regels die aangepast moeten worden, zodat deze kernen zich ook echt kunnen ontwikkelen tot bruisende gebieden met een divers aanbod. CDA wil daarnaast geluidswerende maatregelen in horeca gelegenheid stimuleren. Hierover moet met ondernemingen nadere afspraken worden gemaakt.
13. Het CDA wil een goede balans tussen grote en kleinere opdrachten die de gemeente verstrekt realiseren zodat ook het lokale MKB in Den Haag een kans maakt opdrachten binnen te halen. Haags geld moet zo veel mogelijk in Den Haag worden uitgegeven.
14. In plaats van de verplichte social return, het beleid dat de gemeente voert dat ondernemers verplicht om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen, stelt het CDA voor om ondernemers te belonen wanneer zij dit uit zichzelf doen.

Internationale aantrekkingskracht

Den Haag is een internationale stad met tal van internationale organisaties en instellingen. Deze leveren nieuwe werkgelegenheid op, maar geven ook een spin-off voor het lokale MKB. Om de positie van internationale organisaties in de stad te versterken, zet het CDA zich in voor een gunstig vestigingsklimaat en voor een ideaal woon- en werkklimaat voor expats waaronder uitstekend internationaal onderwijs.

1. Het CDA vindt dat Den Haag op internationaal vlak meer bekendheid kan krijgen door een sterke internationale stadsbranding zoals reeds wereldwijd is ingezet bij de Volvo Ocean Race.
2. Het CDA wil bij het aantrekken van grote internationale bedrijven en instellingen meer samenwerking met andere grote steden in Nederland waarbij Den Haag zich vooral richt op het aantrekken van bedrijven en instellingen die passen in het profiel Vrede, Recht en Veiligheid.
3. De clustering van kenniscentra in de Haagse regio heeft een grote aantrekkingskracht op internationale organisaties die zich hier willen vestigen. Het CDA hecht dan ook veel waarde aan het versterken van deze kennisinfrastructuur en het versterken van de samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en de overheid.

Toerisme

Het toerisme levert Den Haag veel nieuwe banen. Momenteel werkt 1 op de 10 mensen in deze sector en dit biedt met name kansen voor mensen met lagere opleidingen. De gemeente is sinds kort begonnen met Den Haag met een nationale en internationale campagne om de stad verder onder de aandacht te brengen bij dagjesmensen en toeristen. Het CDA wil doorgaan met dergelijke campagnes. Het CDA zet fors in op het structureel versterken van de aantrekkingskracht van Den Haag op toeristen en dagbezoekers. Deze groei moet doorzetten zonder dat de leefbaarheid van de stad onder druk komt te staan. Het moet dus op een Haagse manier. Geen 'airbnb toestanden', geen goedkoop massatoerisme, maar hoogwaardige cultuurbezoeken en het accent op Den Haag als koninklijke stad, Den Haag als popstad en Scheveningen als geweldige badplaats.

1. Langjarige en consequente inspanningen van onder andere het CDA hebben geleid tot de komst van grote evenementen en attracties. Zo zijn de komst van nieuwe attracties zoals Legoland en grote evenementen als de Volvo Ocean Race belangrijk en verdienen volgens het CDA navolging. Hierbij moeten lokale ondernemers optimaal kunnen profiteren.
2. Het CDA wil de historische Haagse kern verfraaien, onder andere door de realisatie van het Museumkwartier waarbij het Escher Museum in de voormalige Amerikaanse ambassade een grote trekker kan zijn. Ook ziet het CDA kansen voor het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum. Dit gebied trekt hoogwaardig toerisme en levert nieuwe banen op.
3. Door indoor-attracties in de binnenstad en aan de kust, is Den Haag in alle vier de seizoenen aantrekkelijk voor toeristen. Wintercampagnes als de Royal Christmas Fair, de Unox Nieuwjaarsduik, Legoland en de Red Bull Knock Out Race dragen hier verder aan bij.
4. Het CDA is tegen het verschijnsel dat investeerders panden opkopen om er vervolgens een bed en breakfast te vestigen. Dit gaat niet alleen ten koste van de leefbaarheid van wijken maar is veelal ook in strijd met wet- en regelgeving (volksgezondheid en veiligheid). Het CDA wil dit dan ook verbieden en hierop streng handhaven.
5. Het CDA zet in op het faciliteren van meerdaagse internationale congressen in Den Haag. Grote internationale congressen zoals de Global Conference on Cyberspace en Nuclear Security Summit genereren veel publiciteit, versterken het profiel van Den Haag als internationaal congresstad en trekken weer andere congressen aan. Daarom wil het CDA dat Den Haag congresstad nummer 1 van Nederland kan zijn en blijven.
6. Den Haag kent de afgelopen periode sinds 2014 een enorme groei in het aantal congressen. Het CDA is voorstander van een nieuwe evenementen- en beurslocatie in aanvulling op het World Forum The Hague, waarbij een nieuwe eventlocatie met grote multifunctionele accommodatie ontstaat. Dit is nodig om onze concurrentiepositie te versterken.
7. Het CDA ziet een aantrekkelijke groeimarkt voor toeristen uit India. Den Haag als decor van Bollywoodfilms kan hiervoor een positieve impuls zijn.

8. Succesvolle themajaren zoals Mondriaan 2017 en de viering van 200 jaar badplaats in 2018 verdienen navolging en volop ondersteuning. Zo wil het CDA in 2020 ook inzetten op het vieren van '75 jaar vrijheid'.
9. Het CDA wil graag dat Den Haag Marketing in samenwerking met andere partijen toeristische fietsroutes ontwikkelt.
10. De verschillende wijken van Den Haag hebben ieder een eigen karakter. Het CDA wil dat dit karakter op een positieve manier wordt uitgedragen zoals bijvoorbeeld door initiatieven als City Mondial in de Schilderswijk.
11. Tijdens de verbouwing van het Binnenhof gaan we op zoek naar een attractie die uitzicht geeft op de verbouwing van het Binnenhof.

Haven van Scheveningen

Het ontwikkelen van bedrijvigheid in onze Scheveningse Haven is één van de speerpunten van het CDA. Vanuit het bedrijfsleven is er steeds meer belangstelling voor Scheveningen Haven als vestigingslocatie voor offshore-dienstverlening. Ook ontwikkelt Scheveningen Haven zich tot een succesvolle broedplaats van innovatieve startups die een link met de zee hebben: van Ocean Cleanup tot de Olympische catamaranbouwers van Nacra en van innovatieve meetboeien tot de Zeewierboerderij.

1. Het CDA wil dat Scheveningen Bad en Haven gedurende alle maanden van het jaar aantrekkelijk zijn om te bezoeken. Daarom wil het CDA een meerjarige aanpak voor de kuststrook (haven, dorp en bad) waar gewerkt wordt aan het verbeteren van de leefbaarheid voor bewoners, bedrijvigheid, bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor bezoekers
2. Het CDA is groot voorstander van extra aandacht voor en investeringen in het Noordelijk havenhoofd op Scheveningen. Het CDA Den Haag vindt het prachtig dat particuliere visbedrijven en de gemeente hier samen aan de slag gaan. Visserij is traditioneel de sterkste sector van Scheveningen en biedt banen aan 2500 mensen. Met name voor de laaggeschoolde arbeid waar nu veel behoefte aan is. Met deze investering heeft de visafslag voor de komende 25 jaar weer een sterke concurrentiepositie.
3. De Haven moet volgens het CDA primair gebruikt worden voor bedrijvigheid. Luxe wonen aan de haven wil iedereen wel, maar daar is de haven niet voor gegraven. De woonfunctie is hier wat het CDA betreft ondergeschikt. De haven is voor bedrijvigheid en levert banen voor Den Haag en Scheveningen.
4. Het Zuiderstrandtheater is niet geschikt voor hergebruik. Het terrein waar het theater tijdelijk staat kan worden ontwikkeld tot een gebied met haven-gebonden activiteiten. Hierbij is het evenwel goed mogelijk om deze havenactiviteiten te combineren met culturele activiteiten door een dubbelgebruik van deze ruimten mogelijk te maken.
5. Het CDA wil dat Scheveningen een passagiersterminal voor kleine cruiseschepen krijgt zodat de groeiende cruisemarkt Den Haag en Scheveningen als bestemming kunnen toevoegen.
6. Volgens het CDA moet de gemeente Den Haag het merk "Noordzeevis uit Scheveningen" verder promoten.
7. Het CDA wil de Haagse binnenwateren verbinden met de zee. Dit zou een grote recreatieve toevoeging zijn voor de stad en de Scheveningse haven. Wanneer bezoekers en bewoners op een bootje vanaf de grachten in het centrum van Den Haag naar Scheveningen Haven en de zee kunnen varen is dat een unieke ervaring.

Mobiliteit

Den Haag moet bereikbaar blijven voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Iedereen (jong en oud, valide en minder valide) moet zich op een snelle, veilige en comfortabele manier door de stad kunnen bewegen. Het CDA Den Haag kiest niet voor één vervoersmiddel, maar legt de keuze graag bij de inwoners van Den Haag om afhankelijk van persoon, tijdstip en bestemming een keuze te maken tussen de auto, de fiets, het openbaar vervoer en alternatieve en innovatieve vormen van transport. Daarnaast streven we naar een goede leefbaarheid in de wijken.

Auto

Het CDA onderkent dat de auto nog steeds een heel belangrijk vervoermiddel is in Den Haag. Het aantal elektrische auto's neemt toe waardoor nieuwe voorzieningen nodig zijn. Voldoende parkeerplaatsen en goede wegen voor het verbeteren van de doorstroming blijven voor ons hoog op de agenda. Het CDA wil de auto niet uit de stad weren, maar is wel voor stimulering van alternatieven voor fossiele brandstoffen.

1. Goede doorstroming van het autoverkeer is noodzakelijk. Het CDA vindt daarbij dat gezien de financiële krapte scherpe keuzes gemaakte moeten worden inzake verkeersknelpunten. De ingezette strategie om de stad via een aantal aanvoerwegen als de Rotterdamse en de Utrechtse Baan goed te verbinden met de snelweg moet worden voortgezet. Het CDA wil dat Den Haag meer druk zet op het Rijk en de buurgemeenten om werk te maken van het verbeteren van de aanvoerwegen richting Den Haag Zuid-West.
2. Het CDA wil waar snelwegen langs woonwijken lopen dat de maximumsnelheid (ook in de nachtelijke uren) van 130 kilometer per uur naar 100 kilometer per uur gaat. Dit om de luchtkwaliteit te verbeteren en de geluidsoverlast te beperken.
3. Parkeren in de nabijheid van woning of bedrijf is en blijft belangrijk, ook al gaan mensen over op de elektrische auto, de auto zal ergens geparkeerd moeten worden. Betaald parkeren in een wijk is een middel, geen doel op zich. Betaald parkeren wordt daarom alleen ingevoerd of uitgebreid in combinatie met de realisatie van meer parkeerplekken, kostendekkendheid en draagvlak van bewoners. Waar bouwkundig en financieel mogelijk kiezen we voor grootschalige parkeervoorzieningen onder de grond.
4. Parkeervoorzieningen voor het winkelgebied Paul Krugerlaan, Hobbemastraat en Haagse Markt worden verbeterd. Bestaande parkeergarages moeten beter worden benut en we onderzoeken de mogelijkheid voor het toevoegen van parkeerplekken in deze winkelgebieden.
5. Bij Park&Ride locaties worden ook huurfietsen aangeboden, zoals bijvoorbeeld de Haagsche Stadsfiets.
6. Om het centrum en Scheveningen bij grote evenementen en stranddagen te ontlasten worden afspraken gemaakt met grote Haagse bedrijven en instellingen om hun parkeerplaatsen 's avonds en in het weekend te kunnen gebruiken in combinatie met P&R. De huidige P&R terreinen worden behouden en er komt een nieuw groot P&R terrein op de Binckhorst.
7. Den Haag moet meer gaan werken met pop-up P&R locaties bij warme zomerse dagen of bij grote evenementen.
8. Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met goede verkeersveiligheid. Als mensen vrij willen bewegen, moet dat wel veilig kunnen. Het CDA is daarom voorvechter van veilige verkeerssituaties, zeker rondom scholen, verzorgingshuizen en sportclubs. Kruispunten en

andere gevaarlijke verkeerssituaties moeten vaker worden bekeken vanuit de verschillende typen gebruikers.

9. Om de doorstroming te bevorderen zullen nieuwe verkeerslichten of vervangende verkeerslichten slimmer worden uitgevoerd. Deze verkeerslichten tellen af tot het groen wordt en houden rekening met de actuele weer- en verkeerssituatie door koppeling met de Haagse verkeerscentrale. De Haagse verkeerscentrale moet ook worden ingezet voor het meten van luchtkwaliteit.
10. Het verkeersmanagementsysteem in Den Haag wordt volgens de eerder aangenomen motie uitgebreid met het meten van de luchtkwaliteit.

Openbaar Vervoer

Om de groei van Den Haag te kunnen accommoderen is het belangrijk dat ook het OV een schaa sprong krijgt. Het CDA wil een “Deltaplan Hoogwaardig Openbaar Vervoer” dat inzet op snelle ondergrondse verbindingen tussen belangrijke punten in de stad. De ruimte die dit bovengronds oplevert wordt gebruikt voor de realisatie van woningen, groen, grachten, wandelpaden en fietsverbindingen.

1. Scheveningen wordt mede dankzij het CDA een steeds aantrekkelijker badplaats in zomer en winter. Om de extra stroom van bezoekers in goede banen te leiden komt er een ondergrondse verbinding naar Scheveningen Bad.
2. De Binckhorst is een goed gelegen gebied met veel potentie, de ontwikkeling hiervan wordt ondersteund met de realisatie van een P&R met Randstadrail die op termijn ondergronds kan worden doorgetrokken via de Internationale Zone en het World Forum The Hague richting Scheveningen, wat gezien de groei in congressen ook steeds relevanter wordt.
3. De wijk Escamp is slecht bedeed als het gaat om hoogwaardig en snel OV. Dit moet volgens het CDA veranderen, daarom zal uit de verdere uitrol van de Randstadrail ook Escamp en Vroondaal worden betrokken. Voor deze schaa sprong zal samenwerking moeten worden gezocht met bijvoorbeeld het Hoogheemraadschap en moeten er budgetten samengevoegd kunnen worden (klimaat, fietsprogramma's, groei-met groei-budgetten uit Agenda Ruimte voor de stad).
4. De ontwikkeling van nieuwe wijken moet hand in hand gaan met de ontwikkeling van het OV aldaar. Het Norfolkterrein krijgt zo snel mogelijk een goede OV-ontsluiting, naast de inzet van elektrische bussen zal een betere OV verbinding moeten worden onderzocht.
5. Den Haag beschikt met Rotterdam / The Hague Airport over de derde luchthaven van Nederland. Om vakantiegangers en zakelijke bezoekers snel en comfortabel van en naar de luchthaven te brengen verbeteren we in samenwerking met de luchthaven, het bedrijfsleven en de Metropoolregio de bereikbaarheid tussen stad en luchthaven. Daarnaast moet de bewegwijzering naar luchthaven duidelijker zichtbaar worden gemaakt op Den Haag Centraal en Den Haag Laan van NOI.
6. Als internationale stad van vrede en recht moet Den Haag ook verbonden zijn met andere belangrijke steden in West Europa. Het CDA is voorstander van een rechtstreekse snelle treinverbinding met Düsseldorf en Parijs.
7. Het CDA is tegen het verdwijnen van bus- en tramlijnen, zeker wanneer er geen goed alternatief wordt geboden. De tramlijnen 6 en 12 moeten door de Hobbemastraat, Paul

Krugerlaan en Beeklaan blijven rijden en buslijn 24 moet in binnenstedelijk gebied blijven rijden. Het CDA wil dat Den Haag zo veel mogelijk zelf kan beslissen over de eigen bus- en tramlijnen binnen Den Haag en niet alleen afhankelijk moet zijn van in Metropoolregio Den Haag – Rotterdam verband gemaakte afspraken.

8. Openbaar vervoer wordt aantrekkelijker door lagere kosten, goede aansluitingen met weinig wachttijd en het verbeteren van kwaliteit en comfort. Het OV brengt ons niet alleen naar werk of school, maar brengt iedereen ook met elkaar in verbinding. Mensen met een beperking, een rollator of een kinderwagen moeten met gemak van ons OV gebruik kunnen maken. Voor het CDA geldt de stelregel: een OV-halte is altijd op loopafstand te bereiken en maximaal 500 meter vanaf een volgende OV-halte.
9. Om de capaciteit en het comfort van de trams te verhogen gaat Den Haag door met de uitrol van de brede tram. Dit mag niet leiden tot het verdwijnen van de tram in smalle straten zoals de Paul Krugerlaan en de Zoutmanstraat. Daarom: brede trams waar het kan, smal waar het moet.
10. Het CDA wil dat ouders hun kinderen onder de 12 jaar gratis mee moeten kunnen nemen in het Haagse stadsvervoer. Dit om het OV gebruik te stimuleren, mensen te verbinden en jonge gezinnen financieel te ontlasten.
11. Het CDA wil dat in het strandseizoen onze twee badplaatsen Scheveningen en Kijkduin met elkaar verbonden worden met een directe busverbinding.
12. Voor toeristen en zakelijke bezoekers (congresgangers) komt er een speciale kaart waarmee voor een aantrekkelijk tarief meerdere dagen achter elkaar onbeperkt met het OV kan worden gereisd.
13. Er moet meer capaciteit voor het openbaar vervoer komen. Bussen en vooral trams zitten overvol.

Fiets

De fiets wordt steeds aantrekkelijker voor korte, maar zeker ook voor langere afstanden. Met de verdere aanleg en verbetering van fietspaden, fietssnelwegen en stertroutes wordt het aantrekkelijker en veiliger de (elektrische) fiets te gebruiken voor woon- werkverkeer.

1. Iedereen wil zijn fiets goed en veilig parkeren op korte afstand van zijn bestemming. Daarom wil het CDA dat in het centrum van Den Haag en in de wijkcentra samen met ondernemers wordt gewerkt aan het oplossen van het tekort aan fietsenstallingen. Tegen weesfietsen wordt in de hele stad harder opgetreden.
2. Kinderen en jongeren zijn een kwetsbare groep verkeersdeelnemers. Er komen daarom verkeerslichten die werken op begin- en eindtijden van scholen.
3. Obstakels in en rondom fietspaden worden weggehaald om de verkeersveiligheid te bevorderen.
4. De fietsverbinding naar het Zwarte Pad moet verder aansluiten op de Noordzeeroute.
5. Weesfietsen moeten actiever worden geruimd, niet alleen in het centrum maar in de hele stad.

Vervoer over de Haagse grachten

Het CDA Den Haag wil de Haagse grachten goed toegankelijk maken voor rondvaartboten. Eerder hebben wij daarvoor een Grachtenplan gelanceerd.

Digitale bereikbaarheid en alternatieve vormen van vervoer

Het CDA vindt het vervoer van data minstens zo belangrijk als het vervoer van mensen. Ook verwelkomt het CDA nieuwe innovatieve ideeën op het punt van vervoer zeker wanneer dit bijdraagt aan een lagere prijs voor de consument of de verkeersveiligheid.

1. Snel internet is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven en instellingen. Het platteland loopt bij de ontwikkeling van glasvezel vaak voor op de stedelijke gebieden. Het CDA wil dat de Gemeente Den Haag met een masterplan komt de stad in hoog tempo te verglazen. Bij een stad als Den Haag hoort een uitstekende internetverbinding.
2. Het CDA is een voorstander van vervoer over water. Voor particulieren en bedrijven wordt het mogelijk gemaakt meer gebruik te maken van de Haagse grachten.
3. Het CDA wil de stedelijke distributie verbeteren en streeft naar innovatieve en duurzame ideeën voor de bevoorrading van de winkels in de Haagse binnenstad. Bedrijfsterreinen als de Harnaschpolder en de Uitenhagestraat kunnen hier een belangrijke rol bij spelen.

Wonen, bouwen, duurzaamheid en openbare ruimte

Den Haag is een stad om je thuis te voelen. De afgelopen jaren is Den Haag gegroeid naar ruim 530.000 inwoners en de verwachting is dat het inwoneraantal in 2030 met 600.000 inwoners weer terug is op het niveau van 1960. Het CDA wil dat Den Haag nu gaat groeien op een Haagse manier, samen met de stad, met aandacht voor de verschillende groepen in de stad en met het oog op een duurzame toekomst. Daarom moeten er nu nieuwe plannen komen voor de stad.

Wonen

Het CDA heeft de volgende uitgangspunten om bij deze bevolkingsgroei de stad ook voor de toekomst een thuis te laten zijn, ook voor gezinnen met kinderen.

1. Om de bevolkingsgroei te kunnen huisvesten willen we jaarlijks 2.000–2.500 nieuwe woningen bouwen voor met name studenten, afgestudeerde jongeren en gezinnen. Deze groepen willen we aantrekken en vasthouden, ze vormen het toekomstige cement van onze stad.
2. Steeds meer jongeren en gezinnen met middeninkomens kunnen aan de ene kant geen koophuis betalen en mogen aan de andere kant geen sociale huurwoning bewonen. Voor deze groepen moet er fors meer gebouwd worden in de middenklasse huursector. De planning van 450 woningen per jaar in dit segment moet omhoog naar minimaal 600 woningen, het aandeel sociale huurwoningen bij nieuwbouw kan gezien het aandeel scheefwoners met 150 woningen per jaar terug. Omliggende gemeenten hebben wat betreft het CDA ook een taak in het opvangen van de behoefte aan sociale huurwoningen.
3. Het CDA is geen voorstander van sociale woningbouw in iedere wijk van de stad, wel wil het CDA dat wijkbewoners de mogelijkheid krijgen mooier of groter te gaan wonen in de eigen wijk. Ook in de wijken met veel sociale huurwoningen moeten daarom ook duurdere huurwoningen en goedkope koopwoningen kunnen worden gebouwd.
4. Vooral in de naoorlogse wijken van Den Haag kan de woningdichtheid omhoog waarbij we de bestaande woningen zoveel mogelijk behouden en combineren met goedkopere koopwoningen en hoogbouw. De opbrengsten worden direct in de buurt ingezet om de voorzieningen en de leefbaarheid te verbeteren.
5. Naast nieuwe woningen is het belangrijk om de herstructurering van Den Haag Zuidwest en Mariahoeve sneller door te zetten nu de economische crisis weer voorbij is. Om investeringen in deze wijken te stimuleren, maken we met projectontwikkelaars afspraken zodat zij ook in deze wijken investeren.
6. De vele jaren dertigwijken zijn waardevol en karakteristiek voor onze stad. De bouwkundige staat en duurzaamheid vragen de komende jaren om aandacht van bewoners. De gemeente stimuleert dat bewoners en VvE's de woningen gaan opknappen door actief kennis te delen en innovatieve voorbeeldprojecten financieel te ondersteunen.
7. Woonoverlast door burens is een reëel probleem, omdat het tot in je eigen huis doordringt. De overlastgevers worden hiervoor hard aangepakt. Een eerste stap is dat burens elkaar durven aan te spreken, zo nodig met hulp van buurtbemiddeling. Het CDA pleit voor het inzetten van de ASO-wet waarmee overlastgevende burens sneller boetes kunnen krijgen en in het uiterste

geval uit hun huis geplaatst kunnen worden. De capaciteit van de Haagse pandbrigade en het meld- en steunpunt woonoverlast worden hiervoor uitgebreid.

8. Het CDA is voor de introductie van een duurzaamheidsfonds waarmee het voor bewoners makkelijker wordt te investeren in dakisolatie, vloerisolatie en zonnepanelen
9. Het CDA vindt dat er de afgelopen jaren veel te veel woningen zijn gesplitst. Dit heeft geleid tot een tekort aan gezinswoningen en tot overlast door illegale kamerverhuur. Het CDA wil daarom een tijdelijke stop op het spitsen van woningen totdat de leefbaarheidstoets, bijvoorbeeld in de vorm van een Leefbaarheids-effectrapportage (LER) zoals ontwikkeld door de bewonersorganisatie Bezuidenhout, beter inzicht kan geven in de gevolgen.
10. Het CDA wil in gebieden waar conserverende bestemmingsplannen gelden, zoals bijvoorbeeld in Leidschenveen Ypenburg, Statenkwartier, Regentes Valkenbos en Vogelwijk huiseigenaren de mogelijkheid bieden om de grond die eeuwigdurend in erfpacht is uitgegeven te kopen. In andere delen kan erfpacht een belangrijke economisch stimuleringsinstrument zijn. Voor bedrijven is het vaak gunstiger om erfpacht te betalen in plaats van zelf financiering te regelen.

Bouwen

Den Haag is een prachtstad met karakteristieke woonwijken, een aantrekkelijke binnenstad met historie en veel voorzieningen, de ligging aan de kust is uniek en de groene longen van de stad compenseren de dichte bebouwing. Het CDA wil deze eigenschappen beschermen en versterken bij de verdere stedelijke ontwikkeling van de stad.

1. Het CDA wil niet meer hoogbouw aan de kust en heeft de afgelopen jaren de bouwprogramma's in Scheveningen en Kijkduin drastisch naar beneden bijgesteld. Ook voor de toekomst wordt de woningbouw hier beperkt om het kustkarakter in stand te houden en geen grote verkeersstromen door de stad te laten gaan. Het groen in woonwijken wordt niet volgebouwd. De Binckhorst, de Binnenstad en de Laakhavens, Escamp zijn voor het CDA de plekken waar de uitbreiding van de stad moet plaatsvinden. In de Westlandse Zoom en het Erasmusveld is plek voor grondgebonden woningen. Hoogbouw vindt geconcentreerd plaats bij de hoogstedelijke stationslocaties Den Haag Centraal, Hollands Spoor en Laan van NOI.
2. Het CDA is voorstander van de bouw van goedkope koopwoningen als alternatief voor sociale huurwoningen. Beide typen woningen kosten de gemeente geld, maar bij de koopwoningen stel je mensen in staat om kapitaal te sparen via hun woning. Het is niet eerlijk om lagere inkomens alleen maar sociale huurwoningen aan te reiken. Het CDA wil de mogelijkheden voor startersleningen verder uitbreiden naar bijvoorbeeld 30 jaar. Hiervoor moet een fonds worden ingesteld dat financieel technisch gevoed wordt vanuit het verschil tussen de grondwaarde van een sociale huurwoning en een marktwoning. Daarmee wordt een goedkopere koopwoning een alternatief voor een sociale huurwoning.
3. De herstructurering van Den Haag Zuidwest wordt versterkt door betere bereikbaarheid en nieuwe functies die de aantrekkingskracht versterken.
4. In de Vlietzone komen geen grote woningbouwprojecten.
5. Scheveningen-Haven heeft dankzij een jarenlange strijd van het CDA haar maritieme karakter behouden waarmee er ruimte is voor werkgelegenheid. Bedrijvigheid gaat in de haven altijd voor wonen. Het CDA wil de mogelijkheden verkennen van zeewaartse uitbreiding van de haven in combinatie met versterking van de kustveiligheid zodat er een nieuwe vierde haven

ontstaat. Er liggen kansen voor werkgelegenheid in de blue economy (voedsel, energie en transport). Door de finish van de Volvo Ocean Race zal de bekendheid en aantrekkelijkheid van Scheveningen als zeezeilhaven verder versterkt worden en kunnen we de kans grijpen om het zeezeilcentrum van Europa te worden.

6. De historische grachten van Den Haag zijn niet alleen belangrijk voor de belevingswaarde van de stad maar dragen ook steeds meer bij aan de wateropgave die er gezien klimaatveranderingen komen. De afgelopen jaren zijn op initiatief van het CDA grachten in ere hersteld (terugbrengen gracht Veenkade) en bevaarbaar gemaakt (Kuyperdam werd Kuyperbrug waarmee Madurodam bereikbaar werd). Bij vervanging van bruggen staat de "ondervaarbaarheid" voorop. De komende jaren staan grotere investeringen te wachten waarvoor het CDA geld wil reserveren:
 - a. Insteekhaven Centraal Station en sloepenverhuur.
 - b. Aanleg nieuwe haven aan de Haringkade
 - c. Nautische mogelijkheden Oude Zeesluis (doorvaart naar Scheveningen Haven).
 - d. Openleggen gracht Piet Heinplein
 - e. Vaarverbinding Erasmusweg richting Westland.
 - f. Verlengde Valkenbosvaart (mede t.b.v. waterafvoer).
 - g. Verkennen van het openen van de Loosduinse vaart richting Thorbeckelaan en Houtwijk, samen met de MRDH en het Hoogheemraadschap van Delfland en de route Paviljoensgracht, Stille Veerkade en Wagenstraat.

Duurzaamheid

Een duurzame toekomst vraagt om een forse investering in de economie en infrastructuur van onze stad. Daarom wil het CDA burgers oproepen om zuinig te zijn, verspilling tegen te gaan en zorg te dragen voor onze mooie stad. De stad is immers niet van ons, we hebben hem in bruikleen. Daarnaast wil het CDA vooral aansluiten bij initiatieven van bewoners, instellingen en ondernemers en hen de ruimte bieden, maar hen niet verplichten tot iets of hen al te veel te beperken in hun dagelijkse leven en werkzaamheden.

1. Het CDA Den Haag verbindt zich aan de klimaatdoelstellingen van Parijs en heeft daarom met een groot aantal partijen in de Haagse gemeenteraad het Haags Klimaatpact ondertekend.
2. Lokale duurzame energie-initiatieven leiden tot verduurzaming van de stad, tot verlaging van de energierekening en tot meer sociale binding. Het CDA ondersteunt deze initiatieven daarom van harte. Deze initiatieven zijn kansrijker wanneer ze gekoppeld worden aan grotere initiatieven: schaaloptimalisatie. Deze sluiten dus aan bij initiatieven in de regio en lopen op met nationale en Europese programma's. De plaatsing van zonnepanelen wordt vergunningsvrij.
3. Met woningcorporaties en andere verhuurders maakt het stadsbestuur harde afspraken om de bestaande woningvoorraad sneller te verduurzamen. Dit leidt tot minder elektriciteit en warmte-gebruik in de wooncomplexen.
4. Nieuwbouwwoningen worden klimaatneutraal opgeleverd, zonder aansluiting op het gasnet. Bij renovatie wordt de gasaansluiting waar mogelijk vervangen door een alternatief.
5. Door de verandering van het klimaat valt er steeds vaker in korte tijd veel regen op één plek. Het CDA accepteert niet dat kelders van burgers en bedrijven buiten hun schuld om onder water komen te staan. Het opvangen en benutten van water kan beter. De waterketen moet daarvoor efficiënter worden ingericht. Dit vereist een gezamenlijke inspanning van de gemeente, het waterbedrijf en hoogheemraadschap. Naast het verbeteren van de

samenwerking, pakt de gemeente zijn verantwoordelijkheid op om de gemeentelijke riolering aan te pakken. Om hier toe te komen komt het Stadsbreed overleg over afwatering terug.

6. Het CDA denkt dat er nog veel op het gebied van duurzaamheid te winnen is door het benutten van daken voor energiewinning, wateropvang en isolatie. De Gemeente Den Haag moet hierbij het goede voorbeeld geven en waar mogelijk stimuleren, als eerder al op het dak van het ADO Stadion en de Sportcampus Zuiderpark is gedaan.
7. Het CDA wil bewoners ondersteunen die graag een steentje bij willen dragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit in Den Haag en kiezen voor een schonere vorm van vervoer. De sloopregeling voor dieselauto's, brommers en snorfietsen blijft daarom gehandhaafd. Ook wil het CDA de monitoring van de luchtkwaliteit verbeteren door gerichtere locatie specifieke maatregelen te kunnen nemen die bij moeten dragen aan een schonere lucht, zoals sedumwanden- en daken die fijnstof op kunnen nemen.
8. Dankzij het CDA gaat Den Haag nu al in overleg met het onderwijs en het bedrijfsleven om passende opleidingen aan te bieden zodat onze eigen jongeren kunnen profiteren van de duurzaamheidstransitie. Kinderen en jongeren in onze stad gaan worden opgeleid tot technici, installateurs of duurzaamheidsexperts om de nieuwe energiesystemen aan te leggen en te onderhouden.
9. Het CDA wil dat de gemeente werk maakt van de ontwikkeling van een slim, schoon en snel systeem van stadsdistributie dat prettig is voor zowel bewoners als bedrijven.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal. Het CDA zorgt voor een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. Belangrijk voor het CDA is dat woonwijken goed onderhouden zijn, horeca zo min mogelijk overlast veroorzaakt bij omwonenden, er voldoende speelgelegenheid is voor kinderen en dat er meer groen in de stad komt voor opvangen van gevolgen van klimaatverandering.

1. De komende jaren komt er een rood-voor-groen programma waarbij in de stad verharding wordt omgezet in groen om stortbuien op te kunnen vangen en oververhitting te voorkomen. Voor het onderhoud van dit groen worden extra middelen vrijgemaakt. Het bomenbestand in Den Haag wordt goed onderhouden.
2. De grote parken krijgen parkwachters die er voor zorgen dat het overdag en 's avonds schoon en veilig is om te sporten en te wandelen. Ook vrouwen moeten in het donker met een veilig gevoel alleen kunnen sporten in de parken.
3. Buiten spelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Bij de ontwikkeling van de stad worden voor alle leeftijden extra speeltuinen aangelegd. Ecologische zones worden geschikt gemaakt om in te spelen en er komt elk jaar een natuurspeeltuin bij in Den Haag.
4. De ondergrondse afvalcontainers dragen bij aan een schonere omgeving. Helaas gebruikt niet iedereen de containers op een goede manier. Het CDA wil dat er meer en strenger wordt gehandhaafd op bijplaatsingen en dat de gemeente vaker proactief zwerfvuil ophaalt. Er komt daarnaast meer gelegenheid om afval te scheiden door meer extra inzamelpunten voor PMD (plastic/metaal/drinkpakken) te plaatsen.
5. In wijken waar nog geen ondergrondse afvalcontainers zijn wordt de overlast van meeuwen aangepakt door het plaatsen van huisvuilzakken alleen op de dag van ophalen toe te staan en door mensen te verplichten extra sterke huisvuilzakken te gebruiken waar de meeuwen niet doorheen komen.

Sport en verenigingsleven

Den Haag dé sportstad van Nederland, waar iedereen kan meedoen. Voor het CDA is het glashelder dat sport en bewegen van groot maatschappelijk belang zijn. Het verenigingsleven is cruciaal voor de binding in de samenleving, het grote succes van het Buurthuis van de Toekomst is hier een voorbeeld van. Het CDA wil daarom het sporten en bewegen actief bevorderen en fors extra middelen toevoegen aan de sportbegroting. Iedereen moet kunnen sporten, ook mensen met een beperking. Sport is en blijft in de eerste plaats leuk om te doen! Het leidt tot ontmoeten van andere mensen en het voorkomt gezondheidsproblemen. Het CDA is dé politieke sportpartij van Den Haag. Sport heeft een centrale plek in onze stad, als middelpunt van de wijk en met activiteiten voor jong en oud. De sport heeft de komende jaren, net als de afgelopen vier jaar, een flinke zet in de rug nodig. Zo is mede door het CDA de Sportcampus in het Zuiderpark inmiddels gebouwd en geopend!

Sport en gezondheid

Het CDA vindt het van groot belang dat mensen gezond leven, bewegen en sporten. Dit is goed voor ons allemaal en bovendien besparen we miljoenen aan uitgaven op het gebied van ziektekosten, arbeidsverzuim en schooluitval.

1. Goed voorbeeld doet volgen. Het is niet alleen ongezond als mensen langs de lijn staan te roken als ze naar hun kinderen kijken, het is tevens een slecht voorbeeld. Het CDA pleit in het kader van een rookvrije generatie kinderen voor rookvrije sportclubs, in navolging op de door het CDA ingestelde rookvrije speeltuinen.
2. School- en sportkantines moeten worden gestimuleerd tot het aanbieden van gezond voedsel.
3. Het CDA wil dat de gemeente in samenwerking met sportverenigingen, scholen, ouders en verzekeringsmaatschappijen aan de slag gaat om tegengaan overgewicht centraal te stellen.
4. Het CDA vindt het belangrijk dat ook ouderen blijven bewegen en sporten. Zo blijven zij vitaler, gezonder en sociaal betrokken. Het wil CDA verenigingen belonen die programma's 'sport voor ouderen' in hun organisatie hebben opgenomen.

Sport en de buurt

Het CDA vindt dat de drempel om te sporten zo laag mogelijk moet zijn. Dat betekent ook dat voorzieningen en accommodaties niet allemaal naar de randen van de stad mogen verdwijnen, maar dat voorzieningen in de wijk moeten blijven.

1. Maatschappelijke (private of publiek/private) sportinitiatieven worden gestimuleerd en waar nodig ondersteund. Zo doet Hagenaar Richard Kraijcek heel goed werk met zijn Kraijcek Foundation. De vele playgrounds en andere veldjes in onze stad vervullen een belangrijke functie voor de cohesie in de buurt, de betrokkenheid van bewoners en het stimuleren van de sportieve ontwikkeling van kinderen.
2. Het Buurthuis van de Toekomst heeft mede door het CDA een vaste plek in Den Haag gekregen. Het CDA stimuleert dat bijvoorbeeld sportverenigingen hun gebouwen openstellen voor andere activiteiten voor de buurt zoals bewonersorganisaties, ouderenactiviteiten of kinderopvang.
3. Het CDA bepleit meer speel- en beweegruimte voor alle Hagenaars in hun directe omgeving. Voor de jeugd betekent dit meer speeltoestellen en speelruimtes. Jongeren krijgen meer

inspraak wat voor voorzieningen ze graag in de buurt willen zien. Ook tieners krijgen inspraak over de voorzieningen in hun buurt, om overlast van deze groep te voorkomen.

Sportverenigingen, vrijwilligers en regelgeving

Zonder sportverenigingen en vrijwilligers geen sport! Ook in Den Haag zijn duizenden vrijwilligers actief in de sport. Een mooi voorbeeld van het zelforganiserende vermogen van de samenleving. De gemeente speelt een belangrijke faciliterende rol om vrijwilligers ook in staat te stellen zich in te zetten. Zeker nu veel sportverenigingen zorgen hebben of er voldoende vrijwilligers te vinden zijn die een bardienst willen draaien, een wedstrijd willen fluiten of zitting in het bestuur willen nemen.

1. Het CDA vindt het belangrijk dat iedereen kan meedoen aan sport en plezier heeft. Of het nu gaat om je afkomst, je uiterlijk, je seksuele voorkeur, leeftijd, geslacht of je religie; je hoort er met alle kenmerken bij. Het CDA is voorstander van het actief ondersteunen van sportverenigingen, zodat zij hierin een actieve rol kunnen spelen.
2. Multifunctionele sportverenigingen waar zowel breedte- als topsport wordt bedreven, worden beloond voor hun extra inspanningen. De gemeente Den Haag ondersteunt deze verenigingen zoals via het beschikbaar stellen van een combinatiefunctionaris of (financiële) ondersteuning van innovatieve technieken, een extra kunstgrasveld of een opblaasbare hal.
3. Voor alle Haagse sportgerelateerde organisaties moet een gemeentelijke loketfunctie worden gecreëerd, analoog aan de mogelijkheden van ict-ondersteuning, om hen snel, eenduidig en effectief te ondersteunen bij hulpvraagstukken. Ook moet goede informatie beschikbaar zijn voor sportclubs over welke ondersteuningsmaatregelen er beschikbaar zijn.
4. Om de clubs te ondersteunen en de vrijwilligers zoals de sportbestuurders werk uit handen te nemen, wil het CDA de rol van de verenigingsmanager bij meer clubs terug zien. Daar waar de vrijwilligers er lang niet altijd (tegelijk) kunnen zijn, is de professionele verenigingsmanager de stabiele factor binnen de club en een professional.
5. De huidige inzet van de STiP-banen sluit niet goed aan op de behoefte van de sportclubs. De verplichte 20-urige inzet kan bijvoorbeeld verdeeld worden over verschillende verenigingen die dicht bij elkaar actief zijn.
6. Het CDA hecht belang aan het platform waar sportverenigingen kennis en ervaring met elkaar kunnen uitwisselen. Zoveel mogelijk clubs moeten gebruik kunnen maken van de kennis en kunde van de andere deelnemers, zeker wanneer dit ten goede komt aan de professionalisering van de bestuurders van de verenigingen.
7. Het CDA vindt het belangrijk dat de (sport)vereniging een veilige plek is voor iedereen. Daarom stimuleert het CDA dat vrijwilligers verplicht worden een Verklaring Omtrent Gedrag te overleggen. Voor vrijwilligers moet deze kosteloos aan te vragen zijn.
8. Daar waar mogelijk wordt het voor sportverenigingen goedkoper om accommodaties (binnen en buiten) te huren van de gemeente. Hierdoor kunnen verenigingen hun contributie verlagen en kunnen ook meer mensen uit de lagere middenklasse sporten. Voor sportverenigingen die een pand in eigendom hebben zijn er al eerder goede maatregelen getroffen.

Maatschappelijke rol van sport

Sport is een belangrijk bindmiddel in de Haagse maatschappij: het brengt mensen letterlijk en figuurlijk bij elkaar. Daardoor draagt sport bij aan belangrijke doelen als preventie en gezondheid, integratie, wijkontwikkeling, waarden en normen, jeugdbeleid en veiligheid.

1. Sport en bewegen is een belangrijk middel om de participatie en integratie te bevorderen en te stimuleren. Meer middelen uit de WMO kunnen daarom worden ingezet voor sport- en beweegactiviteiten die participatie tot doel hebben.
2. Topsporters en Haagse topclubs kunnen een belangrijke maatschappelijke rol vervullen. Zo doet bijvoorbeeld ADO Den Haag veel aan huiswerkbegeleiding. Dergelijke initiatieven verdienen navolging en kunnen in samenwerking met andere clubs worden uitgerold.
3. Er moet een sportheldendag komen waarop Olympische kampioenen en andere Haagse topsporters (onder andere uit het betaalde voetbal) langs scholen gaan om meer te vertellen over de betekenis van (top)sport en bewegen in hun leven.
4. Sportprojecten kunnen ook in Den Haag worden ingezet om probleemjongeren op het rechte pad te krijgen. Het rugbyproject Turnover is hier een goed voorbeeld van. Met name in vergelijking tot de Haagse re-integratieprojecten is het slagingspercentage bij dit sportproject erg hoog.
5. Het CDA heeft groot respect voor scheidsrechters en vrijwilligers die zich wekelijks belangeloos voor de Haagse sport inzetten. Jaarlijks zet het CDA deze groep kanjers in het zonnetje via de verkiezing clubscheids van het jaar.
6. Het CDA vindt dat armoede nooit een belemmering mag zijn om lid te worden van een sportvereniging. De regelingen voor minima die voorzien in bijdragen om ook de Haagse bewoners met een kleine portemonnee te kunnen laten sporten worden gehandhaafd, o.a. in samenwerking met Stichting Leergeld en de Ooievaarspas.
7. Het CDA wil dat gehandicaptensport dezelfde aandacht krijgt als alle andere vormen van sport. Het is geweldig dat een groot toernooi als de Special Olympics in 2020 in Den Haag wordt georganiseerd. Zo kunnen kan de stad worden gepromoot en vele verenigingen hierbij worden betrokken. Het CDA wil dat er extra geld wordt uitgetrokken voor het Fonds Gehandicaptensport en clubs ondersteunen die sport mogelijk maken voor mensen met een beperking.

Topsport

Het CDA hecht veel belang aan zowel de breedte- als de topsport. Zonder breedtesport geen topsport en dat geldt omgekeerd ook. Topsport vraagt ook goede accommodaties zoals de tophockeyfaciliteit die in het voorjaar van 2018 zal worden geopend om Den Haag hockeystad nummer 1 van Nederland te maken. Hiermee wordt een doel uit het vorige CDA verkiezingsprogramma binnenkort gerealiseerd.

1. Het CDA is trots dat Den Haag de afgelopen jaren sportevenementen als het WK Hockey, het WK Beachvolleybal en het WK Dammen heeft georganiseerd en dat Scheveningen deze zomer het toneel zal zijn van WK Zeezeilen en de Volvo Ocean Race. Het CDA wil dat Den Haag zich ook in de toekomst kandideert voor dergelijke sportevenementen van dit kaliber. Deze evenementen dragen bij aan het uitdragen van het merk Den Haag en zorgen voor economische spin-off richting horeca en toerisme.
2. De relatie tussen de gemeente en ADO Den Haag is de afgelopen periode zeer verslechterd. Het CDA betreurt dit, omdat ADO Den Haag een belangrijke rol speelt in de Haagse samenleving. Het CDA hecht eraan dat een goede verstandhouding tussen ADO Den Haag en

de gemeente Den Haag wordt hersteld. Wanneer ADO er voor open staat en voldoet aan de voorwaarden van goed financieel bestuur is het CDA er voorstander van dat de gemeente opnieuw een formele relatie met de club aangaat en waarbij steun van lokale ondernemers gezocht wordt.

Sport en bereikbaarheid

Het CDA vindt het belangrijk dat mensen dichtbij huis kunnen sporten en bewegen, liefst in de wijk. Hiertoe moet echter wel de ruimte zijn.

1. Het is belangrijk dat er een evenwichtige spreiding van sportaccommodaties in Den Haag is. Het blijkt dat in sommige gebieden meer vraag is naar sportaccommodaties dan in andere delen. Zo is er in de wijken grenzend aan de kuststrook een nijpend tekort aan binnensportfaciliteiten. Hier moet iets aan gedaan worden.
2. Het CDA wil een onderzoek naar de haalbaarheid van het clusteren van sporten die overeenkomstige eisen stellen aan de accommodatie. Indien nodig vindt herontwikkeling plaats.
3. Het CDA heeft oog voor het belang van toegankelijkheid en bruikbaarheid van Haagse sportaccommodaties voor ouderen en mensen met een beperking. Het CDA wil dat de vervoersmogelijkheden voor deze groep sporters worden verbeterd.
4. Het CDA wil dat sportverenigingen goed bereikbaar zijn met het OV, fiets en per auto. Waar nodig betekent dit het aanleggen van extra fietsenstallingen en parkeerplaatsen, of het in overleg openstellen van de parkeerruimte van bedrijven uit de buurt.
5. Het CDA ziet een belangrijke taak voor de gemeente wat betreft het realiseren van een goede infrastructuur voor buitensporten als fietsen, wandelen, paardrijden en skaten.
6. Het Haagse strand wordt nog meer de ideale locatie voor zeilen, surfen, kitesurfen, suppen, beachvolleybal, beachsoccer, handbal, lacrosse en vele andere sporten. Het beachstadion dient een permanent karakter te krijgen zodat internationale beachvolleybal toernooien er plaats kunnen vinden. Het CDA ondersteunt het initiatief om van Beachcity The Hague op Scheveningen het mooiste sportstrand van Europa te maken. Hiervoor zijn in de volgende coalitieperiode meer middelen nodig.

Aantrekkelijkheid en diversiteit

Bij een grote stad als Den Haag hoort een groot en divers aanbod van culturele instellingen en evenementen. Het CDA is trots op het huidige aanbod, omdat dit bijdraagt aan de attractiviteit van de stad voor bewoners en bezoekers. Het CDA heeft veel oog voor de culturele diversiteit die wij binnen Den Haag kennen. Diversiteit is een verrijking en een uitdaging. De stad trekt vele nieuwkomers aan vanuit Nederland en ver daarbuiten. Deze mensen moeten zich thuis kunnen voelen, maar moeten zich ook verbinden met de rest van de stad of ze hier nu zijn voor een paar jaar of zich hier blijvend willen vestigen. Wij samen maken Den Haag. Het CDA hecht daarom veel waarde aan het cultureel erfgoed dat ons dagelijks confronteert met ons gemeenschappelijk verleden.

Kunst en cultuur

Met cultuur zijn persoonlijke en maatschappelijke waarden gemoeid. Soms leidt dat in onze diverse samenleving ook tot spanningen, vooral wanneer mensen zich in hun (culturele) identiteit voelen aangetast. Maar het belangrijkste is dat we met elkaar proberen te bewaren en te ontwikkelen wat voor onze geschiedenis, traditie en cultuur van waarde is. Het CDA is van mening dat door de bundeling van amateurkunst en topcultuur tot een brede en solide basis voor cultuuruitingen in Den Haag gekomen kan worden. Hierbij vindt het CDA het belangrijk dat kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen door kunst en cultuur.

Het CDA hecht hierbij ook veel waarde aan een financieel gezonde culturele sector in Den Haag. Dat betekent dat cultuurinstellingen zelf een groot deel van de inkomsten genereren en de eigen exploitatie verzorgen.

1. Cultuur, literatuur en podiumkunsten kunnen onder voorwaarden worden ondersteund en gestimuleerd. Het CDA vindt het hierbij wel belangrijk dat instellingen en organisaties die zich hiermee bezighouden een complementair aanbod in onze stad verzorgen en hiermee niet lokale ondernemers uit de markt drukken en dus de commercie belemmeren.
2. Het CDA wil niet verder bezuinigingen op de culturele sector. Kunst en cultuur is belangrijk voor Den Haag, is een vestigingsfactor voor bedrijven en past bij het karakter van de stad. Het vergroten van de eigen inkomstenbron is voor de gehele Haagse culturele sector echter steeds belangrijker. Daarom moet de betrokkenheid van bedrijven omhoog, wordt het culturele ondernemerschap in de stad bevorderd en wil het CDA dat meer Hagenaars zich verbinden met musea via vriendenpassen, aandelen of andere arrangementen.
3. Het CDA vindt daarnaast amateurkunst van groot belang, omdat die de basis vormt voor topcultuur en vindt dat de amateurkunst daarom net als de 'hogere' culturele uitingen ondersteuning verdient.
4. Het CDA hecht veel belang aan cultuureducatie. Ieder kind dient in het belang van zijn of haar opvoeding op jonge leeftijd kennis te maken met kunst en cultuur, zoals met het maken van muziek. Daarnaast is het voor het CDA belangrijk dat er met de cultuursubsidies ook een divers aanbod van voorstellingen wordt gestimuleerd.
5. Het CDA hecht belang aan cultuureducatie, muziekscholen en bibliotheken.
6. Het CDA is trots op het diverse culturaanbod, van Parkpop en het Circustheater tot het Residentieorkest en het Nederlands Danstheater, en de kwaliteit van het aanbod van de verschillende theaters en concertzalen en is voorstander van koppeling van de grote Haagse

cultuurinstellingen aan kleinere voorzieningen in de stad. Dit geldt zeker voor de cultuurankers.

7. Het CDA is trots op het strand en wil het aantal concerten op het strand verder laten toenemen.
8. Het nieuwe Cultuurcentrum aan het Spuiplein gaat de komende jaren gebouwd worden. Het CDA was als oppositiepartij en als coalitiepartij voor deze ontwikkeling. Het Cultuurcentrum is goed voor het vestigingsklimaat en de aantrekkingskracht van Den Haag. Het belang van dit soort instellingen is breder dan alleen cultureel, de economische meerwaarde moet breder gezocht en getoond worden.

Popmuziek en popconcerten

Het CDA hecht veel waarde aan popmuziek en popconcerten voor Den Haag. Op verzoek van het CDA is een onderzoek uitgevoerd naar de economische waarde van popmuziek voor de stad. De popcultuur blijkt jaarlijks een omzet van 51 miljoen euro te genereren en maar liefst 3,6 miljoen bezoekers te hebben getrokken.

Volgens het CDA reden genoeg om te investeren in een divers en veelkleurig muziekaanbod dat de stad verrijkt. Zodat onze stad, de stad van Anouk, Golden Earring, Di-Rect, Parkpop, Zeeheldenfestival, Schollepop, Kaderock, Night at the Park en het popdistrict ook in de toekomst popstad nummer 1 blijft!

1. Het CDA wil dat het Malieveld geschikt wordt gemaakt om meer evenementen te laten plaatsvinden. Volgens het CDA is het Malieveld een van de beste locaties in Nederland om popevenementen te organiseren, en wil dit samen met eigenaar Staatsbosbeheer realiseren. De afdeling Sport zou gezien haar expertise een rol kunnen spelen bij het goed onderhouden van de grasmatten.
2. Het CDA hecht veel waarde aan de Pop-geschiedenis. Naast museum RockArt moet Den Haag meewerken aan initiatieven voor een museum over de Haagse Radiozenders. Deze geschiedenis is zeer rijk, zoals de zeezenders en de eerste reguliere radio uitzending ter wereld, de ziekenomroepen en later legendarische piratenzenders zoals Radio Stad Den Haag en Hofstad Radio.
3. De Haagse Popweek trekt bezoekers van buiten de stad en zal daarom meer financiële steun moeten krijgen.
4. Om de Haagse popcultuur verder te stimuleren is het CDA voorstander van het stimuleren van geluidswerende maatregelen voor ondernemers die live muziek programmeren. Vaak willen kleine cafés wel lokale bandjes laten optreden, maar zorgt dat voor overlast in de buurt.

Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed gaat over ons gezamenlijk verleden, over samenleven en duurzaamheid. Het CDA hecht in het bijzonder waarde aan religieus erfgoed en feesten van gemeenschappelijkheid.

1. Het CDA investeert in het behoud van monumenten. Behalve grotere restauraties gaat het ook om kleiner maar even waardevol cultuurhistorisch erfgoed.
2. De Atlantikwall vormt een onlosmakelijk onderdeel van de geschiedenis van Scheveningen. Volgens het CDA is het belangrijk dat dit erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog in stand wordt gehouden en opengesteld blijft voor publiek. Vrijwilligers hebben hierin een grote rol. Het CDA

wil Den Haag en de Stichting Atlantikwall Scheveningen graag aansluiten op de Liberation Route waarbij het Haagse erfgoed Europees wordt aangesloten.

3. Het CDA wil door middel van een verkiezing aan de stad vragen wat het belangrijkste Schevenings-, Loosduins- en Haags immaterieel erfgoed is. Daarnaast stimuleert het CDA initiatieven die lokaal de geschiedenis benadrukken zoals in Loosduinen en Scheveningen voor behoud en uitbreiding van het cultureel erfgoed, zoals het burgerinitiatief Buitenplaats Ockenburg en Erfgoedgebied Loosduinen.
4. Het CDA is voor het behoud van de beeldbepalende gebouwen waaronder religieus en cultureel erfgoed, zoals bijvoorbeeld Haagse kerken, maar ook de traditionele Haagse koffietenten.
5. Wanneer kerken niet langer hun oorspronkelijke functie (kunnen) vervullen zoekt de gemeente bij de transformatie van een dergelijk gebouw actief mee en zet zich waar nodig ook financieel in bij de zoektocht naar een passende nieuwe functie, waarbij ontmoeting centraal staat. Te denken valt aan een bibliotheek of een Buurthuis van de Toekomst.
6. De gemeente moet een bemiddelende rol innemen wanneer migrantenkerken op zoek zijn naar gebedsruimten.
7. Het CDA wil dat het Plakkaat van Verlatinghe, onze onafhankelijkheidsverklaring van Spanje moet uit het Nationale Archief en een prominente plaats krijgen in een van de Haagse musea of openbare gebouwen.
8. Vanwege zijn grote verdienste voor Nederland, Den Haag en de marine wil het CDA een standbeeld voor oud premier Piet de Jong in Scheveningen.

Samenleven in diversiteit

Voor alle levensbeschouwingen, culturen en afkomst is een plek in onze stad en iedereen moet de ruimte hebben bij elkaar te komen. Vanuit de sociale binding binnen en tussen groepen in Den Haag ontstaat er ook een middenveld van participatie en integratie. Het CDA gelooft in de kracht van mensen en gemeenschappen. Zowel de overheid als de burgers dragen verantwoordelijkheid. Het CDA gaat uit van een sociale en culturele kracht van de stad, waarin iedereen mee kan doen. Juist binnen hechte gemeenschappen ontstaan initiatieven om elkaar te helpen. Mensen en organisaties krijgen het vertrouwen om te doen waar zij goed in zijn. Het CDA is trots op één Den Haag, waarin zoveel verschillende culturen samenleven.

1. Het CDA ondersteunt culturele en maatschappelijke activiteiten in Den Haag gericht op binding en ontmoeting tussen mensen en culturen onderling. Dit kan de afstand tussen culturen verkleinen en zorgen voor meer samenhang.
2. Het CDA wil levensbeschouwelijke instellingen uitnodigen om een rol te spelen op het gebied van de WMO, het sociaal beleid, integratie en wijkbeleid.
3. Het CDA ondersteunt ook dat er op wijkniveau afspraken gemaakt worden, die ervoor zorgen dat omgangsvormen gelden onder bewoners.
4. Eten en drinken is een eerste stap in het leren kennen van een andere cultuur. Het CDA wil daarom een initiatief nemen tot het maken van een Haags kookboek met favoriete recepten van Hagenaars uit alle windstreken.

Nieuwkomers

Het CDA stelt de stad open voor deze mensen in nood. Het CDA staat voor een stad waarin deze nieuwkomers welkom worden geheten en worden ondersteund. Iedereen draagt zijn eigen verantwoordelijkheid en houdt rekening met zijn rechten en plichten. Het CDA vindt dat statushouders in Den Haag zo snel mogelijk zelfstandig mee moeten kunnen draaien. Essentieel om dit te kunnen doen is dat zij de Nederlandse taal leren en begeleiding krijgen, bijvoorbeeld om werk te vinden.

1. Het stadsbestuur draagt bij aan de ontvangst en integratie van nieuwe inwoners en wijst op de sociale infrastructuur en de rechten en plichten in onze stad.
2. Met name van belang is dat in de wijken waar vluchtelingen en statushouders worden opgevangen de bewoners betrokken worden, zodat draagvlak gecreëerd wordt en huisvesting en integratie een goede kans van slagen hebben.
3. Het CDA wil dat alle nieuwe inwoners in Den Haag de Nederlandse taal leren. Kennis van de Nederlandse taal vergemakkelijkt de sociale omgang en bevordert de worteling in de Haagse samenleving en is essentieel bij het arbeidsproces. De gemeente heeft een rol bij de begeleiding tot het vinden van vrijwilligerswerk en betaald werk.
4. Het CDA vindt dat de gemeente de taak heeft de nieuwe inwoners in woonruimte te voorzien, maar houdt nadrukkelijk ook rekening met starters, jonge gezinnen en andere groepen in Den Haag die ook op sociale woonruimte zijn aangewezen. Hierin moet een goede balans gevonden worden. Ook vindt het CDA het van belang dat er een goede spreiding is van de mensen die in Den Haag opgevangen worden, zodat zij sneller in de wijken opgenomen kunnen worden.

Expats

Expats leveren een extra bijdrage aan Den Haag in al zijn veelkleurigheid. Van mensen van verbonden aan het Internationaal Hof van Justitie en de ambassades tot de Poolse ondernemers in Laak. Ook deze diversiteit is een verrijking en een uitdaging.

1. De gemeente zou zich in haar communicatie en haar beleid nog meer op de grote groep expats moeten richten. Met name goede communicatie in het Engels is hierbij van belang.
2. De specifieke wensen van deze doelgroep zouden beter in kaart gebracht moeten worden zodat ze meer betrokken kunnen raken bij de stad waarin ze leven.

Veiligheid

Het CDA wil dat de stad veiliger wordt en dat mensen niet geconfronteerd worden met geweld en overlast. Het aantal woninginbraken is de afgelopen jaren fors gedaald, maar moet nog verder naar beneden. Hufterig en asociaal gedrag horen niet in Den Haag. Den Haag heeft een schone, veilige leefomgeving waar respect is voor elkaar. Extra en waar nodig meer inzet van politie en lokale handhavers, samen met de ogen en oren van burgers, moeten ervoor zorgen dat de criminaliteit afneemt. Het CDA heeft daarbij bijzondere aandacht voor de positie van kwetsbare groepen, zoals in specifieke gevallen vrouwen en ouderen. Inzet van politie en handhaving van de openbare orde is belangrijk, maar wat het CDA betreft moet het daar niet bij blijven. Omdat de samenleving van mensen is, kan het veiligheidsgevoel versterkt worden als iedereen meewerkt aan een veilig Den Haag. Daarbij past elkaar aanspreken op overlast, burengerucht en nalatigheid. Ook de inzet van meer stadswachten, en parkwachten bij de handhaving en buurtpreventie kunnen buurten veiliger maken. Deze vliegende brigades moeten zo veel mogelijk 24 uur per dag inzetbaar zijn om snel ter plaatsen te kunnen zijn. Politie en justitie kunnen dan meer tijd vrijmaken voor de harde aanpak en opsporing van zwaardere vormen van criminaliteit. Ook hier klinkt het appèl, zodat burgers fatsoenlijk en respectvol met elkaar om gaan. De sterke arm van de overheid is het sluitstuk, niet het begin. En met de verwachte groei van de stad is deze inzet meer van belang dan ooit.

Straatbeschaving door betrokkenheid

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Geen woorden, maar daden. Het CDA richt zich in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij, zoals woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte en overlast van rondhangende jongeren en vandalisme.

1. Veiligheid in de stad begint thuis. Het is erg belangrijk dat ouders hun kinderen fatsoen en respect voor anderen bijbrengen. Ouders zijn verantwoordelijk voor hun kinderen, ook als de kinderen niet thuis zijn. Buren, voorbijgangers, leerkrachten en politieagenten mogen ouders hierop aanspreken.
2. Het CDA wil dat iedereen meewerkt aan een veilige stad. Dat betekent onder meer dat mensen niet meteen alles van politie en justitie moeten verwachten. We spreken eerst elkaar aan op overlast, burengerucht en nalatigheid, zo nodig met behulp van buurtbemiddelaars. Politie en toezichthouders moeten opvolging van signalen door burgergroepen garanderen.
3. De politie reageert direct op signalen uit de buurt en zorgt voor voldoende, zichtbare en aanspreekbare agenten. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de buurt. Het CDA wil extra wijkagenten in Den Haag. Aangezien dit een verantwoordelijkheid is van de Nationale Politie wil het CDA dat het tegen vergoeding meer wijkagenten via de Nationale Politie "in kan kopen". Veiligheid moet ook een lokale prioriteit zijn, en het moet daarom voor gemeenten mogelijk zijn om hier voor te kiezen en extra in te investeren. De zichtbaarheid van wijkagenten moet groter worden.
4. In verscheidene wijken zijn buurtpreventieteams actief. Het veiligheidsgevoel neemt toe als actieve burgers een rondje lopen om overlast of crimineel gedrag te signaleren en te

melden. Het CDA is trots op de huidige teams en wil bewoners blijven uitdagen om de ogen en oren van de wijk te worden.

5. De inrichting van het groen in de wijk wordt samen met de verlichting in overleg met de buurt verbeterd om het veiligheidsgevoel te vergroten.
6. Door de inzet van burgers serieuzer te nemen, kan het stadsbestuur ook op dit vlak participatie vergroten. De inwoners van Den Haag voelen zich sterk betrokken bij de veiligheid in de eigen leefomgeving.
7. Overlast van hangjongeren wordt hard aangepakt, zowel door een resoluut lik-op-stukbeleid als via gesprekken met jongeren (en hun ouders).
8. Het stadsbestuur maakt meer werk van straatbeschaving. Het naroeppen, na-sissen of uitschelden wordt als overlast beschouwd. Buurtvaders en wijkagenten spreken de jongeren en hun ouders en familieleden hierop actief aan.
9. Het CDA vindt de toenemende agressie tegen hulpverleners zoals politieagenten, brandweermensen en ambulancepersoneel onacceptabel. Hier wordt maximaal tegen opgetreden.
10. Wanneer mensen straatmeubilair kapot maken, worden de kosten voor herstel verhaald op de daders of, als dat door minderjarigheid niet mogelijk blijkt, op hun ouders. Het CDA wil dat deze vandalen daarnaast verplicht meehelpen om straatvuil en graffiti te verwijderen en om de publieke ruimte op te knappen.

Criminaliteitsbestrijding

Het stadsbestuur zorgt er voor dat politie en het Openbaar Ministerie in Den Haag goed samenwerken om criminaliteit op te sporen en te vervolgen. Via het Veiligheidshuis wordt de samenwerking met reclassering verbeterd om recidive terug te brengen.

1. Het CDA wil voortzetting van de harde aanpak van individuen en groepen die zich langdurig bezighouden met criminaliteit.
2. De burgemeester heeft een belangrijke verantwoordelijkheid voor het lokale veiligheidsbeleid. Zij heeft de mogelijkheid om mensen uit huis te plaatsen, een gebiedsverbod op te leggen of te besluiten tot het instellen van een samenscholingsverbod. Het CDA wil dat de burgemeester daar waar nodig krachtig optreedt. Over haar aanpak en beleid legt zij verantwoording af aan de gemeenteraad.
3. Het CDA wil dat het aantal straatroven en overvallen terug wordt gebracht. Naast cameratoezicht op vaste plekken, is het CDA er voorstander van om op risicolocaties ook tijdelijke camera's te plaatsen. Het CDA is voor het surveilleren of het opsporen via de lucht. We zetten actief beleid in door hiervoor drones te gebruiken, die goedkoper en minder overlastgevend zijn dan grote helikopters die nu veelvuldig rondvliegen.
4. We willen maximaal voorkomen dat onze jeugd in aanrakingen komt met de georganiseerde criminele onderwereld, maar ook radicalisering. Vroegtijdige signalering van waar groepen actief zijn in het ronselen van jongeren verdient hoge prioriteit. Hierbij worden signalen van ouders, docenten, buurtbewoners ter harte genomen.

Georganiseerde criminaliteit en ondermijning

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert de veiligheid en leefbaarheid en levert voor ondernemers veel problemen op. Ondermijning is een groot probleem waarbij de

onderwereld verweven raakt met de bovenwereld. In andere delen van ons land (met name in Limburg en Brabant) leidt ondermijning tot bedreiging van de lokale politiek en verstoring van een onafhankelijke gemeentelijke organisatie. Den Haag is de bestuursstad van ons land en alleen al daarom eveneens vatbaar voor ondermijnende activiteiten. Wij mogen niet naïef zijn en moeten ons wapenen tegen deze ontwikkeling.

1. Ambtenaren van de gemeente en de politie moeten alert zijn en signalen herkennen. Wanneer er signalen zijn dat er sprake is van ondermijning wordt er samengewerkt tussen verschillende instanties. Een goed voorbeeld hiervan is het Industrieschap Plaspoelpolder. Hier voert de gemeente zogeheten HEIT-acties uit. In het HEIT (Haags Economisch Interventie Team) zijn zowel de gemeente, politie, Belastingdienst/Douane, ISZW en UWV betrokken. Verder moet de gemeente een offensief BIBOB-beleid voeren (De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) om foute ondernemers weg te houden uit economische activiteiten in onze stad.
2. Het CDA bepleit verder een proactief overleg tussen de stadsbesturen van de grote gemeenten om gezamenlijk de strijd tegen ondermijning vorm te geven. Ondermijning zal als thema de komende jaren zowel op de agenda van het college als op de agenda van de gemeenteraad moeten staan.

Aanpak discriminatie, racisme, eerwraak en huiselijk geweld

Voor het CDA zijn discriminatie en racisme ontoelaatbaar. Het stadsbestuur moet zorgen dat alle meldingen serieus worden opgepakt en aanpakt.

1. Alle vormen van discriminatie worden tegengegaan. Discriminatie op grond van geloof en cultuur is een belangrijk aandachtspunt in onze veelkleurige stad.
2. Het CDA vindt de positie van kwetsbare groepen zorgelijk. Vooral bij ouderen, vrouwen en LHBT's (lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen en transgenders) neemt het gevoel van onveiligheid toe. Het CDA richt zich op zowel acceptatie als bescherming van deze groepen.
3. Praktijken als eerwraak, vrouwenbesnijdenis of uithuwelijking worden met kracht bestreden. Samen met migrantenorganisaties werkt het stadsbestuur aan zelfredzaamheid en weerbaarheid van potentiële slachtoffers. Maar het bestuur besteedt ook aandacht aan voorlichting aan ouders. Vrije huwelijkskeuze en gelijkheid tussen man en vrouw is de norm.
4. De aanpak tegen "verborgen vrouwen" wordt voortgezet. Vrouwen in kwetsbare posities die soms nauwelijks hun huis uitkomen en sociale contacten onderhouden worden actief opgezocht via school en welzijnsorganisaties.
5. Het stadsbestuur zorgt voor een sluitende aanpak tegen huiselijk geweld, tegen geweld binnen zorginstellingen en tegen pestgedrag.
6. Het CDA is voorstander dat er een volwaardig antidiscriminatiebureau komt. Alleen een plek waar je signalen kan afgeven zoals bij de gemeentelijke ombudsman is onvoldoende aangezien ook preventie van groot belang is.

Regels handhaven tegen drugs- en alcoholmisbruik

Het (overmatig) gebruik van softdrugs kan leiden tot spijbelen, schooluitval, ernstige gezondheidsproblemen en ontsporing. Het CDA is daarom voor een harde aanpak van drugsrunners, overlastsituaties en criminele organisaties die op de achtergrond betrokken zijn.

1. Ook tegen de verkoop van wiet aan minderjarigen wordt zeer krachtig opgetreden. Coffeeshops die zich hieraan schuldig maken, worden gesloten.
2. Coffeeshops moeten niet te geconcentreerd in straten bestaan. Met succes heeft het CDA in het verleden hier wat aan gedaan, zoals bijvoorbeeld in de Piet Heinstraat in het Zeeheldenkwartier die daarna is opgebloeid met mooie, nieuwe winkels en horeca. De Weimarstraat zou een volgende straat moeten zijn waar overconcentratie wordt tegengegaan.
3. Het CDA wil gebruik van drugs onder jongeren sterk terugdringen. Coffeeshops zijn in ieder geval niet toegestaan binnen een straal van 350 meter van scholen, of in het zicht van speelplekken. Het succesvolle sluitingsbeleid verdient continuering.
4. De gemeente Den Haag zal niet meedoen aan een mogelijke proef om zelf cannabis te gaan kweken. Het CDA ziet geen duurzame oplossing in deze vorm van legalisering.
5. Om te voorkomen dat mensen zich niet meer thuis voelen in de wijk, wordt bij constatering van drugsoverlast in overleg met de wijk actief ingegrepen, zoals onlangs, mede op aandrang van het CDA in de Notenbuurt.
6. Handhaving van de Drank- en Horecawet is een taak van de gemeente. Het stadsbestuur van Den Haag neemt deze taak krachtig ter hand door regelmatige controles. Tegen verkoop van alcohol aan kinderen jonger dan 18 wordt krachtig opgetreden. Bij herhaaldelijke overtreding van het verkoopverbod gaat de burgemeester over tot een verbod op de alcoholverkoop voor de betreffende horecaondernemer.
7. Uiteraard moeten horeca-ondernemers zich houden aan wet- en regelgeving. Met betrekking tot de handhaving hiervan is de menselijke maat uitgangspunt. Bij een vermeende overtreding vindt er eerst een gesprek plaats waarna de ondernemer, indien nodig aanvullende maatregelen kan nemen. Rotte appels worden hard aangepakt, zeker bij overlastgevend horeca in de woonwijken buiten het centrum.
8. Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat jongeren onder de 18 niet roken en geen alcohol gebruiken. Voorlichting speelt daarbij een belangrijke rol. Ook worden er afspraken gemaakt met de horeca. Ouders hebben hierin een primaire verantwoordelijkheid, en worden bij overtreding actief betrokken.
9. Het CDA wil dat shishalounges vergunningsplichtig worden. Mede dankzij het CDA worden vliegende brigades van handhavers ingezet om overlast sneller tegen te gaan.

Tijdelijk of structureel verwarde personen

Helaas kent Den Haag ook mensen die om welke reden dan ook; scheiding, verlies van een dierbare, verlies van een baan, mishandeling, schulden of psychische problemen, in de problemen zijn geraakt en hun eigen leven niet goed op de rit krijgen. Verslaving speelt daarbij vaak een belangrijke rol. Inzet van het CDA is dat de gemeente Den Haag is om deze mensen op een menswaardige, vroegtijdige en laagdrempelige manier signaleren en proberen te helpen.

1. Er wordt ingezet op vroeg-signalering samen met huisartsen, GGZ, verslavingszorg, politie en mantelzorgers in kaart te brengen.

2. Een snelle en adequate laagdrempelige aanpak en vroegtijdige signalering is belangrijk om verwarde personen te helpen. Samenwerking in multidisciplinaire teams is hierbij behulpzaam. Het CDA is voor de inzet van praktisch ingestelde wijk GGZ-ers die snel kunnen handelen.
3. Personen die al wat langer in de war zijn worden menswaardig behandeld. Insteek is bij recidiverende personen om vooral de overlast te minimaliseren. Mensen moeten vroegtijdig worden opgevangen, om te voorkomen dat ze te verder wegzakken.

Scherp en toekomstgericht beleid voor verslaafden, dak- en thuislozen en prostitutie

Het CDA zet in op preventie om problematische situaties zo veel mogelijk te beperken, maar wil ook hulp bieden aan deze kwetsbare groepen om deze mensen weer op een volwaardige manier terug te laten keren in de samenleving.

1. Het stadsbestuur zorgt samen met onder andere de stichting Exodus en het Straatpastoraat voor goede opvang van ex-gedetineerden en adequate verslavingszorg. Het CDA wil dat wanneer delinquenten uit de gevangenis komen ze direct weer kunnen beschikken over woonruimte en een uitkering. Zonder inkomen of huis is de kans te groot dat men weer vervalt in oude gewoontes.
2. Veiligheidshuizen moeten nog meer gaan werken via een persoonsgerichte aanpak. Gemeente, jeugdzorg, reclassering en onderwijs moeten samen zorgen voor een sluitende aanpak voor elke gedetineerde die terugkeert in de samenleving.
3. Een goed preventiebeleid, snelle doorverwijzing naar hulpverlening en effectieve behandeling zijn nodig bij verslaving aan alcohol, drugs of gokken. Indien nodig vindt behandeling plaats buiten de eigen leefomgeving. Vooral de handel in (hard) drugs via koeriers wordt stevig aangepakt.
4. Naast de noodzakelijke opvang voor dak- en thuislozen is het bevorderen van terugkeer in de samenleving van belang. Voldoende woningen (met begeleiding) zijn hierbij van belang, zodat er doorstroming is vanuit de voorzieningen.
5. Het stadsbestuur zorgt voor voldoende opvangmogelijkheden en voorlichtingsprogramma's voor zwerfjongeren en slachtoffers van huiselijk geweld, mensenhandel of loverboys om ze een veilige situatie te bieden en te begeleiden naar een regulier bestaan.
6. Ondanks de legalisatie van prostitutie zijn er nog veel misdadige en mensonterende situaties in die sector. Uitstapprogramma's voor prostituees blijven door de gemeente ondersteund. Het stadsbestuur zet hard in om illegale prostitutie onder dwang door pooiers en mensenhandelaren te bestrijden.
7. Het CDA staat open voor het verplaatsen van de Doubletstraat en de Geleenstraat naar een geschiktere locatie. Met name prostitutiepraktijken die zich buiten het zicht voltrekken (buiten de reguliere gebieden), zoals in massagesalons of via internet, worden opgespoord en aangepakt.

Radicalisering

Het CDA ziet radicalisering als een serieus probleem, waarop inzet van ons allen nodig is. Als bevolkingsgroepen in de steden in naast elkaar bestaande werelden komen te leven, valt de

samenleving langs religieuze of etnische scheidslijnen uiteen. Juist de instellingen van verschillende bevolkingsgroepen of religieuze gemeenschappen spelen een belangrijke rol bij het werken aan verbinding en samenhang in de samenleving. Radicalisering is een gedeelde zorg en niet iets van niet-moslims tegen moslims, het is een opdracht van ons allen om de stad veilig te houden.

1. Er moet worden voorkomen dat wijken of buurten zich afkeren van de Nederlandse samenleving en plekken van achterstand en armoede broedplaatsen worden van radicalisering. Vrijheid van meningsuiting is geen vrijbrief tegenstellingen in de samenleving te propageren. De gemeente mag wat het CDA betreft preventief optreden bij vermeende haatprediking.
2. Naast de familie en het gezin ziet het CDA ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor scholen, kerken, moskeeën, synagogen, vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen et cetera. Deze instellingen hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Extreme opvattingen die tegen onze algemeen geaccepteerde normen en waarden ingaan worden nauwlettend gevolgd. Voor haatpredikers en extreem-linkse en -rechtse opvattingen bestaat in Den Haag geen podium.
3. Het CDA wil dat wijkgebonden organisaties betrokken worden bij deradicaliseringsprogramma's. Goede voorbeelden zijn Avrasya en Oumnia Works, waarbij moeders in de Schilderswijk geholpen worden bij het herkennen van radicalisering en handvatten krijgen voor hulp.
4. Het CDA ziet ook voor migrantenorganisaties een rol weggelegd om invulling te geven aan burgerschap en de Nederlandse waarden en normen.

Jeugd en onderwijs

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Den Haag moet een veilige en gezonde stad zijn voor alle kinderen. Een stad waar alle kinderen de gelegenheid krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Bij de (her)inrichting van wijken is er aandacht voor de demografische opbouw en vanuit de gemeente wordt geanticipeerd op voorzieningen in de wijk om buitenspelen maximaal te ondersteunen. Den Haag onderschrijft de VN Rechten van het Kind en heeft dit als thema gekozen voor de Haagse Educatieve agenda. Daarnaast zal dit thema in 2020 een jaar lang centraal staan.

Ouders zijn de primair verantwoordelijken voor hun kinderen, en zij worden dan ook ondersteund om hun kinderen een goede en veilige opvoeding te geven. Deze basis is voor alle kinderen beschikbaar. Daarnaast is er soms net iets meer hulp van buiten nodig. Inzet zal moeten zijn, om zo snel en vroeg mogelijk bij signalen ondersteuning te bieden om de kans om eventueel af te glijden zo klein mogelijk te maken. Het zoeken naar die balans is van belang en zal een samenwerking moeten zijn van kind, ouders, school en eventueel zorgverleners. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt, niet protocollen en standaarden. Logisch en menselijk denken en handelen moet normaal zijn zodat hulp snel geboden kan worden.

Jongeren en jeugdzorg

Als jongeren een steuntje in de rug nodig hebben, is het belangrijk dat dit goed gebeurt. Multidisciplinaire teams op buurt- of wijkniveau, functioneren goed en vangen veel vragen op over zorg, welzijn, opvoeding en jeugdhulp. Hiervoor hoeft geen dure specialistische hulp te worden ingezet. Essentieel is dat de drempel om hulp te zoeken voor ouders zo laag mogelijk wordt. Net als ouders wil ook het CDA snelle en goede hulp voor kinderen. Het CDA beseft dat dit voor ouders en hun kinderen tot veel zorg, frustratie, en verdriet leidt. Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn dan ook voor het CDA onaanvaardbaar. Preventie en vroegdetectie schelen veel ellende en kosten. Dit is een speerpunt van beleid van het CDA.

1. Het CDA wil dat toegang tot zorg zo is georganiseerd dat jongeren naar de meest adequate zorg op het juiste moment worden geleid: dus 'licht' waar het kan en 'zwaar' waar het moet. Het CDA vindt dat het niet uit moet maken onder welke wet het valt, bijvoorbeeld de scheidslijn tussen WMO en Jeugdzorg.
2. Vaak gaat maar de helft van alle verwijzingen naar jeugdhulp via de lokale toegang. Ook huisartsen, kinderartsen en voogdij-instellingen vormen een toegangspunt tot de jeugdzorg. Het is belangrijk dat de gemeente investeert in de relaties met deze verwijzers om ook samen met hen te werken aan een vernieuwing van de jeugdzorg.
3. De gemeente moet niet op de stoel gaan zitten van de zorgprofessional en de zorginstelling. Het is daarbij belangrijk dat gemeenten een financieringsvorm hanteren die dit partnerschap ondersteunt. Veel jongeren dreigen 'tussen de wal en het schip te vallen' als ze 18 worden. Vaak gaan ze dan 'over' van de Jeugdwet naar bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet. Er is nog een wereld te winnen door sneller maatwerk te leveren voor de juiste hulp voor het kind en onnodige bureaucratie terug te dringen.
4. Het CDA zet in op preventie bij huiselijke zaken die een negatieve invloed op kinderen en jongeren kunnen hebben. Bijvoorbeeld preventieve hulp om vechtscheidingen te voorkomen en het verbeteren van de rol van het onderwijs, bijvoorbeeld door trainingen

voor docenten om huiselijk geweld en kindermishandeling in een vroegtijdig stadium te verkennen.

5. Wanneer ouders een hulpverleningsrelatie met de gemeente hebben, moet er altijd naar het belang van de kinderen gekeken worden en de impact die het op hen heeft. Schulden van ouders kunnen grote gevolgen voor kinderen hebben. Hier moet rekening mee gehouden worden.

Opvoeden als solide basis

Kinderen in Den Haag horen niet in armoede op te groeien en het CDA wil bevorderen dat sport en cultuur in de breedste zin toegankelijk zijn voor alle gezinnen, zowel dichtbij als financieel.

1. Het CDA staat voor goede en betaalbare kinderopvang en peuterspeelzalen in Den Haag. Waar de gemeente een toezichthoudende taak heeft, kan deze ook eisen stellen en een stimuleringsbeleid voeren, bijvoorbeeld op het terrein van personeelsbeleid.
2. Het CDA wil dat ouders (verenigd in ouderraden) een gelijkwaardige positie hebben ten opzichte van de verschillende voorzieningen. Ouders hebben vergaande zeggenschap op school, sport, cultuur en zorgvoorzieningen, om zo een goed en passend aanbod voor verschillende categorieën kinderen te bieden. De kern moet zijn dat de energie wordt gestoken in kinderen in plaats van allerlei papieren verplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van traditionele manieren van betrokkenheid van ouders, maar het CDA wil ook een verdere doorontwikkeling waarin ouders steeds verder gaande zeggenschap/inspraak krijgen in de kwaliteit, diversiteit in aanbod van kind- en jeugdvoorzieningen. Één keer per jaar komen alle ouderraden bijeen in de nieuw op te richten Haagse Ouderraad.
3. Ouders hebben een centrale rol bij de hulpverlening. Zij worden ondersteund zodat zij hun rol als opvoeder weer op een goede manier kunnen waarmaken. Als het mis gaat bij de opvoeding van een kind wordt hulp allereerst geboden in de directe omgeving van het kind, grootouders, burens en andere naasten. Deze hulp wordt laagdrempelig aangeboden.
4. Bij gezinnen waarbij meerdere zorgaanbieders zijn betrokken geldt het principe 'één gezin, één plan, één regisseur'. Bij de regisseur ligt de doorzettingsmacht om beslissingen te nemen, met respect voor de privacy.
5. Het CDA wil dat de jeugdzorg laagdrempelig en goed bereikbaar is voor jongeren. Insteek is telkens vergroting van de zelfredzaamheid door aandacht te hebben voor sociale vaardigheden, zelfverzorging en cognitieve uitdagingen.
6. Het CDA wil dat scholen kritisch naar hun onderwijsaanbod kijken en met bedrijven in overleg over de behoefte op de arbeidsmarkt. Er moet niet worden opgeleid voor banen die er niet zijn.

Onderwijs biedt perspectief

Den Haag kent een breed en gedifferentieerd aanbod van onderwijs. Er valt wat te kiezen. Ouders zijn vrij in het kiezen van een school die bij hun levensovertuiging past. Het CDA ziet niets in een acceptatieplicht voor scholen of een opgelegd spreidingsbeleid.

1. Schoolpleinen moeten een open karakter hebben met de straat en de buurt en worden zo ingericht dat zij uitnodigen tot spelen, ontdekken en bewegen. Bij de inrichting van schoolpleinen wordt ook de buurt betrokken. Ook de bijbehorende sporthallen zijn eenvoudig

beschikbaar te stellen aan buurtbewoners die eventueel gezamenlijke sportactiviteiten willen uitoefenen. Sportverenigingen worden gestimuleerd om regelmatig clinics op schoolpleinen in de wijk te organiseren.

2. School en opvang gaan meer rekening houden met de wensen van ouders. Zoveel mogelijk scholen worden omgevormd tot brede buurtscholen. De aansluiting tussen onderwijs, cultuur en sport wordt verder verbeterd. Daarbij zal ook ruimte zijn om kinderen zich breder te laten ontwikkelen. Regels die gemeenschappelijk gebruik en financiering van de brede buurtschool door onderwijs, welzijn en opvang belemmeren worden afgeschaft. Alleen wanneer een school multifunctioneel is en een buurtfunctie krijgt, wordt eventuele nieuwbouw door het stadsbestuur bekostigd. Het beheer en inrichting van de brede buurtscholen worden ondersteund door de gemeente.
3. Nieuwe schoollocaties moeten voldoen aan de eisen van de menselijke maat. Op kleinschalige locaties met goede (en groene) schoolpleinen gedijen leerkrachten, leerlingen en ouders beter. Dit wordt betrokken bij de aanwending van de huisvestingsmiddelen
4. Het stadsbestuur stimuleert het vergroten van de ouderbetrokkenheid op alle scholen zodat ouders meer betrokken worden bij de organisatie van de school en mee denken over opvoedingsvraagstukken.
5. De sociale en fysieke veiligheid in en rondom scholen moet in samenspraak met de school, ouders en de buurt worden verbeterd. Het gaat om leefbaarheid, verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Het CDA wil geen coffeeshops in de nabijheid van scholen. Scholen en schoolpleinen zijn rook-, alcohol- en drugsvrij.
6. De kwaliteit van het beroepsonderwijs in Den Haag gaat omhoog en sluit meer aan bij de lokale, regionale en etnische arbeidsmarkt. Lokaal zal aansluiting gezocht worden bij bijvoorbeeld de telecom- en de maritieme sector op Scheveningen. Het leren van een ambacht en aandacht en waardering voor vakmanschap staan centraal. Het CDA wil dat de gemeente vakmanschapswedstrijden gaat organiseren.
7. Het CDA wil dat Den Haag meedoet aan de pilot van de Rijksoverheid waarbij een verlengde kwalificatieplicht voor jongeren ouder dan 18 jaar mogelijk wordt gemaakt om schooluitval te bestrijden.
8. De gemeente Den Haag gaat samen met de Brede Buurtscholen, sport, cultuur, voortgezet onderwijs en hoger onderwijs in kaart brengen hoe net als voor de zogenaamde pluskinderen (die vaak extra uitdagende vakken krijgen) ook voor de kinderen die er daar niet in zitten optimaal worden uitgedaagd om zo elk talent verder aan te raken en te laten groeien. Dat gaat over technologie muziek, sport en taal. Elk kind is uitzonderlijk en uniek.
9. Het CDA wil de jeugd in de stad betrekken bij de beslissingen die in de stad worden genomen, zeker als het gaat over plannen voor de verdere toekomst. De bestaande jeugdraden krijgen een prominenter plek.
10. Scholen moeten een belangrijke rol spelen bij duurzaamheidsdoelstellingen. Zonnepanelen op de vele platte daken leveren een aanzienlijke bijdrage en het educatieve element kan op de jongeren overgebracht worden. Studenten uit het beroepsonderwijs kunnen via praktijkstages een rol spelen bij de installatie.

Studeren en student zijn

Den Haag wordt nog meer een stad voor Hoger Onderwijs, naast alle andere onderwijsvormen. De groei geeft nieuwe dynamiek en de stad zal ruimte bieden aan onderwijsinstellingen en het studentenleven.

1. Het CDA wil dat de gemeente Den Haag inzet op de verbreding van het aanbod van de universiteit Leiden in de stad Den Haag passend bij het profiel van de stad. De aanwezigheid van universitair onderwijs draagt bij aan de verdere innovatiekracht en stimuleert jongeren om onderzoekend bezig te willen zijn.
2. In de kennisinfrastructuur spelen ook drie Zuid-Hollandse universiteiten – Leiden, Delft en Rotterdam – een belangrijke rol. De komende jaren wil het CDA de samenwerking stimuleren tussen deze universiteiten en dat het stadsbestuur zich inzet om lectoraten en bijzondere leerstoelen die passen bij het economische en internationale profiel naar de stad te halen. Verdere toename van het aantal studenten geeft ook een impuls aan de ontwikkeling van innovatie in Den Haag.
3. Het CDA is voorstander van een verdergaande samenwerking tussen het HMC en LUMC om zo de medische samenwerking te vergroten, bijvoorbeeld ook op sportmedisch gebied via de Sportcampus.
4. Jongeren en studenten worden maximaal gestimuleerd om een vrijwilligersstage en de maatschappelijke diensttijd te laten lopen. Samen met de partners zal hiertoe een plan worden ontwikkeld.
5. Het is goed dat de gemeente Den Haag zich actief inzet voor de bouw van studentenwoningen. Er worden meer leegstaande kantoren omgebouwd tot studentenflats en samen met woningcorporaties wordt de doorstroom van kamers naar studio's of zelfstandige appartementen gestimuleerd. Het wordt ook makkelijker gemaakt zelf een studentenhuus te creëren. Bij vergunningsverlening is de aanwezigheid van een fietsvoorziening een voorwaarde. Voor internationale studenten worden de short-stay voorzieningen uitgebreid.
6. Den Haag gaat uitblinken in de mogelijkheden om verder te studeren (aansluiting Mondriaan, Haagse Hogeschool en de Haagse universiteiten) en onderzoek te doen. Hierdoor kunnen nieuwe kennis- en innovatiemogelijkheden sneller door het Haagse bedrijfsleven worden opgenomen en toegepast.

Zorg

De gemeente Den Haag heeft de bezuinigingen van het kabinet van VVD en PvdA kunnen opvangen door extra eigen middelen in te zetten. Met de decentralisatie rondom zorg is er veel verantwoordelijkheid bij gemeenten te komen liggen. De gemeente kan snel en accuraat zorg op maat organiseren.

De budgetten zijn echter ook beperkt, dus een slimme, gerichte en efficiënte organisatie is van belang. Rechtvaardigheid zonder frustrerende bureaucratie is het uitgangspunt. Nu ouderen steeds langer thuis willen en moeten wonen, moeten we meer levensloopbestendig bouwen en blijven werken aan goede zorg en mantelzorgondersteuning voor de ouderen. Dat vraagt om blijvende investeringen in ouderenzorg en het ondersteunen van mantelzorgers. Ook een snelle ondersteuning op maat voor ouderen in geval van nood moet snel en adequaat georganiseerd kunnen worden.

Het CDA is trots dat Den Haag de eerste Nederlandse stad is met het Age Friendly Cities predikaat van de Verenigde Naties. Den Haag is niet alleen een stad om prettig om op te groeien, maar ook om fijn oud te worden.

Zorg en Welzijn

De gemeente Den Haag zorgt samen met maatschappelijke organisaties en sportclubs, voor een gezonde omgeving voor kinderen en jongeren, volwassenen en ouderen. Mogelijkheden om te kunnen bewegen worden zoveel mogelijk in de wijk aangeboden, zodat deze voor iedereen bereikbaar zijn. Daarbij wordt efficiënt gebruik gemaakt van groenvoorzieningen in de wijk, sportruimtes van scholen en ruimtes van de gemeente. Deze ruimtes zijn ook beschikbaar voor initiatieven van burgers zelf. Ook ondernemers in de wijk kunnen helpen door ruimtes beschikbaar te stellen en zo maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Het CDA gaat uit van de persoonlijke kracht en waardigheid van mensen. Natuurlijk moet er rekening worden gehouden met beperkingen van mensen, maar het vertrekpunt is wat mensen wel kunnen. Dat vergt maatwerk, ook bij thuiszorg. De meeste mensen die zorg nodig hebben willen dit zo goed en lang mogelijk in hun eigen omgeving organiseren. Zodat zij zo lang als mogelijk is regie over hun eigen leven kunnen houden. Innovatie en nieuwe medische inzichten zoals domotica kunnen daarbij helpen.

Het CDA wil het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, maar wel op een veilige manier. Daarbij hoort passende woonruimte; Met woningcorporaties maken de gemeenten gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid en de kwaliteit van het woningaanbod. Initiatieven van groepen aanstaande ouderen om zoeken naar een passende woonvorm worden gesteund.

Uitgangspunt in de zorg moet zijn: meer maatwerk en minder protocollen, een protocol is een middel om goede zorg te bereiken en geen doel op zich.

1. Door het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking heeft de gemeente er een aantal taken bij gekregen. Niet alleen op het gebied van de zorg, maar ook op het gebied van toegankelijkheid van de openbare ruimte.
2. Met ervaringsdeskundigen wordt dit onderwerp jaarlijks getoetst, door samen de aanpak te bespreken en jaarlijks een vlootschauw met de doelgroep om hindernissen voor toegankelijkheid te signaleren en te verhelpen.

3. Mantelzorgers zijn de zachte kracht in de zorg voor ouderen, gehandicapten en chronisch zieken. Deze helden verdienen professionele ondersteuning. De draagkracht, financieel en psychisch van de mantelzorger staat het hele jaar centraal, niet alleen op de dag van de mantelzorger, zodat ze van tijd tot tijd even op adem kunnen komen. Het CDA wil daarnaast de respijtzorg uitbreiden.
4. De vergrijzing van de bevolking heeft gevolgen voor het gemeentelijke zorgbeleid. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst moet de gemeente nu in overleg gaan met ouderenorganisaties om te horen wat belangrijk is in de betreffende gemeente voor de zorg van later. Een speerpunt daarbij is omgang met dementie. Hulp vanuit het WMO loket voor opkomende ouderdomsziekten zoals dementie moet makkelijker kunnen worden geleverd.
5. Professionele ondersteuning blijft noodzakelijk. Omdat er zeer veel verschillende organisaties werkzaam zijn op het terrein van welzijn en zorg is integraal werken belangrijk. Een zorgprobleem kan immers verschillende oorzaken hebben: door gebrek aan werk, financiële problemen of eenzaamheid. Mensen moeten niet gehinderd worden door de uiteenlopende zorgsystemen waar verschillende partijen. Hiervoor moet 24-uursopvang beschikbaar blijven. Politie, GGZ, woningcorporaties en dag- en nachtopvang werken hierin samen.
6. Het CDA bezuinigt niet op de thuiszorg en dagbesteding. Mensen moeten namelijk ondersteund worden om zo lang als mogelijk in de eigen omgeving te kunnen wonen.
7. Er wordt geïnvesteerd in innovatieve technische oplossingen om inwoners te ondersteunen. Het slim gebruiken van internettoepassingen zorgt er voor dat mensen in contact kunnen blijven en hun zorgvraag beter kunnen stellen. Voor diegene diegenen die geen toegang hebben tot internet, blijft ook een loket waar mensen persoonlijk worden geholpen beschikbaar. Juist voor deze categorie is een menselijke benadering van belang om mee te kunnen blijven doen.
8. Uitgangspunt voor het CDA is dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Het vragen van een eigen bijdrage kan dienen als 'remgeld' om de zorgkosten in de hand te houden. Hierdoor kan er langer zorg worden geboden. Daarbij dreigt zorgmijding als de eigen bijdragen van mensen te hoog worden. Het CDA staat voor zorg voor iedereen die dat nodig heeft. Hierbij heeft het CDA in het bijzonder oog voor de middeninkomens die vaak net buiten alle regelingen vallen.
9. De Buurthuizen van de Toekomst, vervullen samen met scholen en schoolgebouwen (de brede buurtschool) een belangrijke verbindende rol tussen en binnen generaties, alle opleidingsniveaus, culturen in de buurt, waar sociaal-maatschappelijke/sportieve activiteiten kunnen worden georganiseerd voor/door vrijwilligers/mantelzorgers en sport/muziek/theaterorganisaties. De gemeente voorkomt onnodige bureaucratie en ondersteunt de verdere uitbouw van deze functie.
10. Het stadsbestuur gaat ook andere maatschappelijke dienstverleners gebruiken om in contact te komen met mensen die zorg en begeleiding nodig hebben. Dit kan bijvoorbeeld via kerken, mandirs en moskeeën die via huisbezoeken in contact komen met (eenzame) ouderen.
11. Het CDA is voor de introductie van de wijk GGZ medewerker die zicht houdt op psychisch en psychiatrisch kwetsbaren. Hiermee kunnen problemen klein gehouden worden en wordt erger voorkomen en de politie ontlast.

De menselijke maat centraal

Wie grotendeels afhankelijk is van zorg heeft de mogelijkheid dat zelf te regelen en naar eigen inzicht vorm te geven. Bovendien verloopt financiering van zorg dan niet via zorginstellingen, maar vindt plaats vanuit de vraag van mensen die zorg nodig hebben. Het CDA is om deze redenen groot voorstander van persoonsgebonden bekostiging. Zorgfinanciering die de mens centraal stelt dus, zoals het persoonsgebonden budget (PGB) of een vouchersysteem waarmee zorg kan worden ingekocht wanneer een persoon daarvoor kiest. Zo beschermen we de menselijke maat in de zorg.

1. Zorg- en welzijnsvoorzieningen op wijkniveau bevorderen het langer thuis wonen van mensen, eventueel met hulp van familie, burens en vrienden. Er wordt meer gebruik gemaakt van Burenhulpcentrales en het Platform Zorgvrijwilligers om mensen te ondersteunen, ook bij kleine dagelijkse dingen. Goede samenwerking met de huisartsen en wijkverpleging is van belang;
2. Het is bij cliënt-participatie van belang dat ervaringsdeskundigen deelnemen. Zij kunnen de gemeente het beste uitleggen hoe ze de zorg ervaren en wat er nog aan schort. Juist daarom is het van belang dat zij niet alleen adviseren over nieuwe voorstellen maar juist ook over de uitvoering van het bestaande beleid, om zo te komen tot goede en rechtvaardige maatzorg. Zij hebben daarbij ook een verantwoordelijkheid om de zorg betaalbaar te houden. Ook bij de dagelijkse praktijk zoals de keukentafelgesprekken is onafhankelijke klantondersteuning wenselijk.
3. De gemeente moet helpen om de veelheid aan initiatieven, instellingen en vrijwilligersorganisaties die een maatschappelijk doel hebben inzichtelijk te maken voor de bewoners.
4. Er is een laagdrempelige hulppost, van ambtenaren en ervaringsdeskundigen, die mensen helpt met het aanvragen van verschillende zaken en de daarbij in te vullen formulieren en adviseert bij het vereenvoudigen van de bestaande formulieren. Samen met deze formulierenbrigade worden zo regels verzameld die geschrapt kunnen worden en formulieren die eenvoudiger gemaakt kunnen worden.

Ouderen

Het CDA bepleit dat groepen in de samenleving ook echt samen leven. O.a. het CDA heeft gepleit dat studenten en ouderen, waaronder (licht) dementerenden, in een gezamenlijke woonvorm kunnen leven. Dit zogenaamde 'Ben Oude NijHuis' is een kleinschalige woonvorm. Het CDA wil ook initiatieven van jonge ouderen, die kiezen samen de toekomst in te gaan ondersteunen bij de vaak ingewikkelde procedures.

1. Eenzaamheid is helaas een groot probleem onder Haagse ouderen. Initiatieven, die de eenzaamheid van ouderen oppakken worden (extra) ondersteund, zoals de Laakse Lente. Het moet standaard zijn in Den Haag dat 'omzien naar elkaar' van belang is en de initiatieven om eenzaamheid tegen te gaan worden uitgebreid. Zo wil het CDA een programma starten waarbij eenzaamheid onder ouderen grootschalig wordt aangepakt.
2. De samenwerking met het bedrijfsleven en andere sociale organisaties binnen de Haagse community tegen eenzaamheid wordt versterkt.
3. Er wordt meer gebruik gemaakt van Burenhulpcentrales en het Platform Zorgvrijwilligers om mensen te ondersteunen, ook bij kleine dagelijkse dingen.
4. Het CDA wil dat belanghebbenden en cliënten(organisaties), zoals bijvoorbeeld de ouderenbonden van migrantengroepen worden betrokken bij het beleid zodat op buurt-

en wijkniveau krachtige netwerken en ontmoetingsplekken ontstaan waar mensen elkaar helpen. Indien nodig kan het stadsbestuur (financiële) ondersteuning bieden.

5. Het CDA wil waar mogelijk de kwaliteit van de verpleeghuizen bevorderen zoals bijvoorbeeld met de Gouden Bordjes regeling die de kwaliteit van het eten sterk heeft verbeterd. Dit succesvolle initiatief zou kunnen uitgroeien naar een Haags Keurmerk voor verzorgings- en verpleeghuizen, waarbij de menselijke zorg en het betrekken van de sociale omgeving een belangrijk toetspunt wordt.

Mantelzorg

Het CDA streeft naar een samenleving waar mensen zoveel als mogelijk mee kunnen doen ongeacht geslacht, leeftijd, inkomen en eventuele beperkingen. Het CDA zet in op een samenleving die een goede sociale verbondenheid kent met gebundelde inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals in een hecht netwerk. Het CDA wil telkens op zoek naar de menselijke maat en kleine schaal. De gemeente kan dit niet zonder de hulp van de vele vrijwilligers en mantelzorgers:

1. Mantelzorgers hebben vaak een zware en verantwoordelijke taak. Mantelzorgers worden professioneel ondersteund met advies maar ook met verlichting zoals bijvoorbeeld tijdelijke inzet van thuiszorg wanneer dit nodig is.
2. Mantelzorgers krijgen een vrijwillige buddy/begeleider die hen begeleidt bij het uitoefenen van deze taak.
3. Partners, die mantelzorg verlenen, worden ontlast door hulp bij het aanvragen zorg; maar ook door bijvoorbeeld dagopvang bij dementie. De investeringen om overbelaste mantelzorgers te ontlasten worden voortgezet. Respijtzorg en andere ondersteuning van de mantelzorgers dienen goed geregeld zijn. Er komen meer wijkcoördinatiepunten waarbij deze tijdelijke ondersteuning wordt gekoppeld aan een pool van vrijwilligers of professionele krachten.
4. Mantelzorgers kunnen in de toekomst ook gratis parkeren in de nabijheid van het huis van degene die zij verzorgen.
5. Eenzaamheid is een groot probleem in onze samenleving. Het komt in alle leeftijdscategorieën voor, maar vooral onze ouderen zijn een kwetsbare groep. De zorg en aandacht voor ouderen is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, van familie, burens, kennissen en verenigingen. Om eenzaamheid tegen te gaan zet het CDA in op het versterken van bestaande maatschappelijke en sociale verbanden en ouderen stimuleren om zelf op zoek te gaan naar sociale contacten
6. Een deel van het WMO budget wordt ingezet om vereenzaming op te sporen en tegen te gaan.

Bijstand en armoedebestrijding

De economie trekt aan en er komen meer banen bij in Den Haag. Het CDA wil dat iedereen hiervan de vruchten kan plukken. Soms hebben mensen echter een steuntje in de rug nodig. Dat steuntje moet erop gericht zijn mensen te helpen aan een baan. Voor een bepaalde groep mensen is er de dagbesteding of beschut werk en het CDA wil vooral samen met ondernemers werk maken van het aan het werk helpen van mensen, die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. Omdat maar de helft van de beroepsbevolking inkomen heeft uit betaald werken, moeten meer mensen zelf een inkomen verdienen.

Ook door ziekte of vanwege een fysieke of geestelijke beperking vragen mensen om (tijdelijke) ondersteuning vanuit de gemeente. In al deze gevallen wil het CDA een goed vangnet dat ook als springplank werkt om mensen zo snel mogelijk weer aan de slag te krijgen. Want mensen met een beperking op de arbeidsmarkt bezitten persoonlijke waardigheid en horen erbij in Den Haag. Daar waar het kan vraagt het CDA mensen om zuinig te zijn met de voorzieningen zodat iedereen een beroep kan doen op de solidariteit. Werk is belangrijk voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten.

Werk en bijstand

1. Stelregel voor het CDA is dat sociale regelingen van de gemeente nooit tot gevolg mogen hebben dat mensen niet meer willen werken. Het CDA wil daarom een goede doorlichting van alle bestaande regelingen om op deze manier na te gaan of er voldoende financiële prikkels zijn om snel een betaalde baan te zoeken.
2. Mensen in de bijstand worden verplicht een baan te accepteren of anderszins een bijdrage aan de samenleving te doen, met als doel het onderhouden of het opdoen van werkervaring. Deze plicht geldt ook als dit een tijdelijke baan, een baan met minder dan de gewenste uren, of een baan onder het gewenste niveau betreft. De gemeente zal hier meer inzet op plegen en strenger op toezien.
3. De gemeente gaat in meer gevallen scholing inzetten, zeker ook gezien het veranderende bestand van de doelgroep. De gemeente verplicht zich tot maatwerk en tot het verstrekken van (her)–scholings–trajecten, al dan niet in samenwerking met sociale partners. De regeling voor vrijstelling van sollicitatieplicht wordt aangescherpt.
4. De gemeente loopt voorop bij het opzetten van interactie tussen bedrijfsleven, de partners in het werkbedrijf, conform het Sociaal Akkoord. Ingezet wordt op het toeleiden naar echt werk. Het gaat hierbij om werkstages of werkervaringsplekken, werkplekaanpassingen, mobiliteitsbonussen en norisk–polissen voor werknemers met een beperking, indienstnemingssubsidie en proefplaatsingen met behoud van uitkering, loonkostensubsidie of loondispensatie, participatieplaatsen en jobcoaching.
5. Het CDA wil onderzoeken wat de effectiviteit is van het Werkgeversservicepunt wat betreft het bemiddelen van mensen naar een werkgever.
6. Het CDA wil voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip belanden. Daarom is extra aandacht nodig voor beschut werk en voor de aansluiting van jongeren naar de arbeidsmarkt die van het PRO/VSO–onderwijs komen.

7. Fraude met bijstandsuitkering wordt altijd aangepakt. Onterecht verkregen uitkeringen worden teruggevorderd, gecombineerd met een boete.
8. Het CDA wil dat de gemeente intensief samenwerkt met beroepsopleidingen, het UWV en sociale partners om risicogroepen in de beroepsbevolking aan een baan te helpen. Hiervoor kunnen leerwerktrajecten, meeloopstages of omscholing worden ingezet. Ook vernieuwende projecten voor specifieke groepen krijgen een plaats, zoals van Vluchtelingenwerk of de kerken en andere religieuze organisaties.

Armoede

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral ook een zaak van niet kunnen meedoen in de samenleving. Daarom wil het CDA een actief armoedebeleid van gemeenten. Ook hier geldt dat de inwoner eerst zelf verantwoordelijk is. Een integrale aanpak met zorg en welzijn is geboden. En ook hierbij geldt voorkomen is beter dan genezen. Goed toegankelijke en begrijpelijke informatie over de minimaregelingen zowel van de gemeente als het rijk is een basisvoorwaarde. Bij armoedebestrijding ligt er volgens het CDA ook nadrukkelijk een taak voor maatschappelijke organisaties, kerken en andere religieuze organisaties, particuliere initiatieven en het bedrijfsleven. En gelukkig gebeurt daar veel. Maar de groep mensen in de bijstand daalt nog niet. Armoede is niet altijd gekoppeld aan een uitkering. Er zijn ook veel arme werkenden. Het beleid is nu erg gericht op mensen die in de bijstand zitten. Daar zijn veel regelingen voor. Het CDA zou graag meer mensen ondersteunen die het zwaar hebben, maar wel een baan hebben, maar daar te weinig mee verdienen om normaal van te leven.

1. Het stadsbestuur faciliteert budgetcoaches en buddy's zodat Hagenaars andere Hagenaars helpen bij het vinden van werk, participatiemogelijkheden en leren omgaan met het beperkte huishoudbudget.
2. Het CDA wil meer aandacht voor armoede onder mensen die een betaalde baan hebben, maar daar heel weinig mee verdienen. Initiatief tot werk en het hebben van een eigen baan moet beloond worden. Hier is meer ondersteuning voor nodig, zodat mensen niet in een uitkering gevangen blijven zitten.
3. De capaciteit en toegankelijkheid van de schuldhulpverlening blijft op peil zodat mensen in een hopeloze situatie weer toekomstperspectief krijgen. Ook hier ondersteunt het stadsbestuur particuliere initiatieven.
4. De ondersteuning door de gemeente vanuit het sociale beleid en het armoedebeleid dient tijdelijk van aard te zijn. Ook zal de gemeente specifiekere aandacht hebben voor armoede en kinderen.
5. Het stadsbestuur ontwikkelt een perspectievenbeleid met aandacht voor extra ondersteuning van mensen die buiten hun schuld langdurig in armoede moeten leven (kinderen, ouderen en gehandicapten). Kortingen via de Ooievaarspas moeten op deze groepen gericht zijn. Met name kinderen moeten zo niet op sociale achterstand komen te staan.
6. Armoedebeleid, dat door de rijksoverheid wordt ondersteund, wordt zo specifiek mogelijk ingezet op de doelgroep, waarbij meer inspanning wordt verricht om de doelgroep te benaderen, hiertoe wordt met huisartsen, scholen, sportverenigingen, kerken en andere lokale maatschappelijke organisaties samengewerkt.

7. Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk maar moeten wel een tijdelijke oplossing blijven. Bezoekers van de voedselbank hebben vaak meer problemen tegelijk, zoals werkloosheid en schulden. De gemeente gaat hen actief benaderen om deel te nemen aan het schuldhulpverleningstraject en het zoeken van werk.
8. De Gemeente gaat meewerken dat wanneer jongeren een vrijwillige maatschappelijke dienstplicht hebben vervuld zij voorrang krijgen bij een baan, zoals in het regeerakkoord is afgesproken.

Participeren

Participeren is voor sommige mensen moeilijk. De aanpak van de laaggeletterdheid is van belang. In Nederland zijn ruim 2,5 miljoen mensen die moeite hebben met lezen en schrijven en daardoor moeilijker mee kunnen doen in de samenleving. Dat is een ongekend hoog aantal en het is voor deze mensen een serieuze handicap in een wereld van internet, e-mail en sociale media.

1. Activiteiten om laaggeletterdheid aan te pakken, krijgen meer aandacht, gericht op signalering, hiertoe wordt met huisartsen, scholen, sportverenigingen, voedselbanken, kerken en andere lokale maatschappelijke organisaties samengewerkt.
2. Het CDA wil door projecten met vrijwilligers mensen helpen die moeite hebben hun administratie op te zetten. Projecten als 'schuldhulpmaatjes' dragen daar aan bij.
3. Integratie is een eigen verantwoordelijkheid. Kennis van de Nederlandse taal is essentieel voor iedere inwoner van Den Haag. Dit vergemakkelijkt de sociale omgang en bevordert de worteling in de Haagse samenleving. Voor mensen die geen Nederlands spreken verzorgt de gemeente informatie waar toegankelijk een goede cursus Nederlands kan worden gevolgd.

Bestuur, financiën en de gemeentelijke organisatie

Een kleinere overheid is geen doel voor het CDA, maar een logisch gevolg van meer samenleving. De rol van de publieke overheid dient beperkt te zijn, maar wanneer de overheid haar rol neemt, moet deze ook duidelijk zijn en scherp. Juist om mensen en de samenleving meer de ruimte te geven. Het CDA wil een open bestuurscultuur met een volwaardige rol van alle burgers. Het maken van keuzes is belangrijk, omdat in financiële en regeltechnische zin de lastendruk te zwaar drukt op de kracht in de samenleving. Door als bestuur te veel te willen en te eisen, worden burgers onverschillig. Daarom moet de afbakening tussen publieke en private taken scherper. Het CDA gaat uit van nabijheid, de menselijke maat, wederzijds vertrouwen en een toegankelijker systeem van verantwoording.

1. Vanuit het vertrouwen in de eigen kracht van de samenleving wil het CDA dat er meer ruimte komt voor particuliere en collectieve initiatieven vanuit de samenleving. Het initiatief Villa Ockenburg dat door het CDA sterk ondersteund is, is hiervan een inspirerend voorbeeld.
2. Het CDA wil dat de stad vanuit het kleinste niveau wordt opgebouwd met oog voor de menselijke waardigheid. Persoonlijk contact, transparantie en eenvoud zijn hierbij kernbegrippen. Alle ambtenaren moeten hiervan doordrongen zijn. Het vertrouwen in de gemeente valt of staat met de kwaliteit van het contact met bewoners.
3. Het CDA wil dat de betrokkenheid in wijken en buurt toeneemt. De gemeente laat los wat op stadsdeel of wijkniveau kan worden geregeld. Het Buurthuis van de Toekomst is een mooi voorbeeld van ruimte geven aan de bewoners, terwijl er nog wel ondersteuning en advisering vanuit de gemeente mogelijk is.
4. De Commissie Loosduinen, inclusief alle bevoegdheden, blijft in stand. De buitengewone inzet van deze Commissie voor Loosduinen is een waardevolle spiegel voor het bestuur.
5. De Rekenkamer ondersteunt de Gemeenteraad bij het terugdringen van de controle- en regeldruk en waakt over een goede besteding van het belastinggeld, met name bij grote projecten. Door samen te werken met Rekenkamers in de regio en binnen G4 verband kunnen goede voorbeelden van overheidsparticipatie en decentralisaties met elkaar worden vergeleken.
6. Wethouders en ambtenaren worden zich bewust van de risico-regelreflex. Het CDA toetst een nieuwe, extra regel eerst op noodzaak en doelmatigheid, voordat ze hiermee instemt.
7. Den Haag weet zich een plek te bemachtigen in de Europese bestuursnetwerken, zodat de stad goed aansluit bij Europese besluitvormingstrajecten en nieuwe Europese ontwikkelingen en kansen. Het stadsbestuur opereert zelfbewust en samen met regionale partners op het Brusselse niveau.
8. Dienstverlening aan bewoners en bedrijven wordt versterkt. Persoonlijke dienstverlening staat centraal. Digitale dienstverlening kan heel persoonlijk zijn, persoonlijke dienstverlening kan digitaal. Het credo is: 24/7 digitaal (fast service) waar het kan, persoonlijk contact zes dagen in de week wanneer het moet (slow service).

9. De gemeente moet zich houden aan de termijnen die zij zelf stelt aan het beantwoorden en afhandelen van klachten en meldingen van inwoners. Niet alles hoeft via brieven en e-mails. De gemeente zou vaker de telefoon kunnen pakken en met mensen overleggen.

10. De gemeente moet kritisch kijken naar het vastgoed dat ze in haar bezit heeft. Vastgoed dat geen direct maatschappelijk verband heeft, moet zo snel mogelijk verkocht worden.

Colofon en dankwoord

Dit programma is opgesteld in opdracht van het bestuur van het CDA Den Haag door een commissie bestaande uit:

Gert Jan Bakker, Willem Jelle Berg (voorzitter), Daniël de Groot (secretaris), Rosalinde Kranenburg, Patricia Palmen en Wietze Smid.

De commissie bedankt de vele organisaties die brieven hebben gestuurd met hun input voor het verkiezingsprogramma, de leden en organisaties die mee hebben gedacht bij de CDA100, de vele organisaties die in zijn gegaan op uitnodiging voor de ronde tafelgesprekken, de sportverenigingen die aanwezig waren bij de sportavond, de vele individuele gesprekken met ondernemers, wijkvertegenwoordigers en belangenorganisaties en de fractie en de wethouder voor hun input voor dit programma.